

Comisia juridică, numiri și imunități

RAPORT la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative

(nr. 36 din 29.03.2019, lectura II)

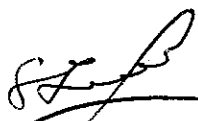
Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de lege nr. 36 din 29.03.2019 pentru modificarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a unui grup de deputați, și comunică următoarele.

Proiectul de lege are ca scop principal anularea sistemului electoral mixt și revenirea la sistemul electoral proporțional pe liste de partid.

Proiectul de lege a fost avizat de către comisiile permanente ale Parlamentului, Direcția juridică a Secretariatului Parlamentului și Centrul Național Anticorupție.

De asemenea, în cadrul examinării proiectului de lege pentru lectura a doua, membrii Comisiei s-au pronunțat asupra tuturor amendamentelor și propunerilor înaintate la proiectul de lege, decizia Comisiei fiind prezentată în sinteza amendamentelor, parte componentă a prezentului raport.

În rezultatul dezbaterilor asupra proiectului de lege, Comisia juridică, numiri și imunități, a decis cu votul unanim al membrilor prezenți să propună Parlamentului proiectul de lege nr. 36 din 29.03.2019 spre examinare și adoptare în lectura a doua.

Sergiu LITVINENCO,
Președintele Comisiei

**Sinteza amendamentelor și propunerilor
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative**

(nr. 36 din 10.06.2019, lectura II)

Nr	Reglementări din proiectul de lege nr. 36 prin care se propun modificări și completări	Amendamente, propuneri, obiecții la prevederile din proiectul nr. 36	Decizia Comisiei
1	2	3	4
1.	<p>Art. I. – Codul electoral nr.1381/1997, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>La art. 1:</p> <p>Noțiunea „alegeri generale” va avea următorul cuprins:</p> <p>„alegeri generale – orice tip de alegeri care au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de întreg teritoriul țării; în secțiile de votare din străinătate, alegerile generale au loc timp de 2 zile, în zilele de sâmbătă și duminică, corespunzător actului de stabilire a alegerilor”;</p>	<p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>1. La art.1 de exclus cuvintele „în secțiile de votare din străinătate, alegerile generale au loc timp de 2 zile, în zilele de sâmbătă și duminică, corespunzător actului de stabilire a alegerilor”</p> <p>Argumentare: Articolul 16 din Constituția Republicii Moldova prevede la alin.(2):</p> <p>„Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”</p> <p>Deci, nu putem crea norme discriminatorii pentru cetățenii RM din țară, comparativ cu cei din străinătate. În afară de aceasta nu este asigurată siguranța buletinelor de vot și a documentelor electorale dacă se face votarea în 2 zile.</p> <p>2. La art.1 de inclus noțiunea de „candidat independent” cu noțiunea care a existat pînă la implementarea reformei prin introducerea sistemului mixt.</p>	<p>Se acceptă. Noțiunea „alegeri generale” va avea următorul cuprins:</p> <p>„alegeri generale – orice tip de alegeri care au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării.”</p> <p>Se acceptă. La noțiunea „concurenți electorali”, prima liniuță va avea următorul cuprins:</p> <p>” – candidații independenți, înregistrați de Comisia Electorală Centrală, precum și partidele, alte organizații social-politice și blocurile electorale ale căror liste de candidați au fost înregistrate de</p>

		Comisia Electorală Centrală – în cazul alegerilor parlamentare; ”;	
2.	<p>3. Articolul 8 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Alegerile au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării sau al localității respective. În secțiile de votare din străinătate, alegerile au loc timp de 2 zile, în zilele de sîmbătă și duminică, corespunzător actului de stabilire a alegerilor.”</p>	<p>Serghei SÎRBU, deputat în Parlament:</p> <p>La art. I din proiect, cu referire la art. 8 din Codul electoral.</p> <p>Consider că dacă se acceptă votarea pentru perioada de două zile atunci acest drept trebuie să fie extins pentru toți cetățenii RM cu drept de vot și nu doar pentru cei aflați peste hotarele țării. Păstrarea dreptului de votare după zile doar pentru o anumită categorie de alegători contravine principiilor constituționale ale egalității tuturor cetățenilor în drepturi (art. 16 din Constituție, egalitatea și universalitatea votului – art. 38 din Constituție).</p> <p>Mai mult, dacă rămîne varianta cu votarea două zile atunci este nevoie de a clarifica un șir de momente de ordin logistic, financiar, tehnic și de asigurare a siguranței și integrității buletinelor de vot în perioada între aceste zile de votare, în special peste hotarele țării ori acest subiect nu este reglementat.</p> <p>Propun ori să permitem la toți votarea două zile (cu eliminarea tuturor riscurilor tehnice și de securitate menționate) ori rămîne varianta precedentă cu o singură zi.</p>	<p>Comisia Electorală Centrală – în cazul alegerilor parlamentare; ”;</p> <p>Se acceptă. Noțiunea „alegeri generale” va avea următorul cuprins:</p> <p>„alegeri generale – orice tip de alegeri care au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării.”</p>
3.	<p>3. Articolul 8 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Alegerile au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării sau al localității respective. În secțiile de votare din străinătate, alegerile au loc timp de 2 zile, în zilele de sîmbătă și duminică, corespunzător actului de stabilire a alegerilor.”</p>	<p>Vladimir TURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>La art.8 de exclus cuvintele „În secțiile de votare din străinătate, alegerile generale au loc timp de 2 zile, în zilele de sîmbătă și duminică, corespunzător actului de stabilire a alegerilor”</p> <p>Argumentare: Articolul 16 din Constituția Republicii Moldova prevede la alin. (2): „Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și</p>	<p>Comisia Electorală Centrală – în cazul alegerilor parlamentare; ”;</p> <p>Se acceptă. Noțiunea „alegeri generale” va avea următorul cuprins:</p> <p>„alegeri generale – orice tip de alegeri care au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării.”</p>

		<p>a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”</p> <p>Deci, nu putem crea norme discriminatorii pentru cetățenii RM din țară, comparativ cu cei din străinătate. A se vedea și obiecția Direcției Juridice a Secretariatului Parlamentului. Deci, nu putem crea norme discriminatorii pentru cetățenii RM din țară, comparativ cu cei din străinătate. În afară de aceasta nu este asigurată siguranța buletinelor de vot și a documentelor electorale dacă se face votarea în 2 zile.</p>	
4.	<p>3. Articolul 8 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Alegerile au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării sau al localității respective. În secțiile de votare din străinătate, alegerile au loc timp de 2 zile, în zilele de sâmbătă și duminică, corespunzător actului de stabilire a alegerilor.”</p>	<p>Centrul Național Anticorupție:</p> <p>La art.8:</p> <p>Constatăm că norma instituie două zile de desfășurare a alegerilor în secțiile de votare din străinătate (sâmbătă și duminică).</p> <p>Totodată, desfășurarea alegerilor în circumscripțiile electorale constituite pe teritoriul Republicii Moldova vor avea loc într-o singură zi de duminică.</p> <p>În aceste condiții, se creează premiza ca alegerile să fie declarate ca fiind inițiate din ziua de sâmbătă în secțiile de votare din străinătate, iar ulterior să fie deschise și secțiile de votare din țară în ziua de duminică.</p> <p>Or, în astfel de situație există riscul apariției ambiguităților administrative în organizarea uniformă a procedurilor conexe desfășurării alegerilor.</p> <p>Spre exemplu, norma art.52 „Agitația electorală” propusă pentru a fi modificată prin proiect prevede că „În ziua alegerilor nu se admite nici un fel de agitație electorală”.</p> <p>Astfel, nu este clar cum va fi aplicată norma prin</p>	<p>Se acceptă. Se renunță la reglementările din proiect prin care se propune votarea timp de 2 zile în secțiile de votare din străinătate (sâmbătă și duminică).</p>

		<p>care se interzice agitația electorală în ziua alegerilor, ținând cont că simbătă va fi permisă alegerea candidaților electorali în secțiile de votare din străinătate deja.</p> <p>În acest sens, considerăm că proiectul este lacunar în ceea ce privește stabilirea unor norme generale privind reglementarea implementării unui sistem eficient și transparent de realizare a dreptului la vot în secțiile de votare din străinătate, nefiind efectuată o analiză ex-ante a implementării procedurii respective.</p> <p>Or, atribuirea în competența altor entități publice, Guvernului Republicii Moldova sau Comisiei Electorale Centrale de a aproba norme juridice pentru a asigura punerea în aplicare a legii, în lipsa unor norme generale acceptate la nivelul legislativului, considerăm că va periclita sistemul de vot și va duce în mod inevitabil la apariția interpretărilor confuze ale normelor privind procedura de vot, creînd condiții propice manifestărilor de corupție.</p> <p>Recomandări:</p> <p>În opinia noastră, unele norme cu caracter prescriptiv/generale se impun a fi aprobate la nivelul Codului electoral în partea ce ține de reglementarea desfășurării alegerilor timp de 2 zile (simbătă și duminică) în secțiile de votare din străinătate.</p>		
5.	La articolul 28: la alineatul (1), cuvintele ”, de regulă,” se exclud. alineatul (2) se abrogă.	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>La art.28, alin.(1) și (2) să rămână în versiunea actuală a legii.</p>	Se acceptă. Modificările propuse pentru art.28 se exclud.	
6.	La articolul 31: alineatul (1) va avea următorul cuprins: ”(1) Toate secțiile de votare constituite în străinătate aparțin circumscripției electorale a municipiului Chișinău.”	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>La art.31, alin.(1) să rămână în versiunea actuală a legii.</p>	Se acceptă. Alineatul (3) din art.31 vor avea următorul cuprins: ”(3) În afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), vor fi organizate, cu acordul autorităților	

<p>„(3) în afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), vor fi organizate, cu acordul autorităților competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Constituirea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în baza numărului alegătorilor care au participat la scrutinul precedent organizat într-o singură circumscripție națională. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi doar la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective.</p>	<p>Vladimir TURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>1. La art.31 se acceptă modificarea alin.(1), însă cu păstrarea criteriilor legale pentru deschiderea secțiilor de votare în străinătate, prevăzute la alin.(4) al art.31 din Codul Electoral în vigoare.</p> <p>2. De asemenea se propune de completat art.31 cu un nou alin.4¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„(4¹) Numărul secțiilor de votare din străinătate se stabilește proporțional numărului alegătorilor aflați în țara de reședință”</p> <p>Argumentare: Propunerile expuse mai sus rezultă din observațiile și recomandările expuse în AVIZUL COMUN PE MARGINEA PROIECTULUI DE LEGE CU PRIVIRE LA MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA CODULUI ELECTORAL adoptat de Consiliul pentru Alegeri Democratice în cadrul celei de-a 55-a reuniuni (Veneția, 9 iunie 2016) și de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 107-a Sesiuni plenare (Veneția, 10-11 iunie 2016).</p> <p>Astfel, în Avizul numit supra Consiliul pentru Alegeri Democratice și Comisia de la Veneția a indicat că OSCE/BIDD și Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei au raportat anterior cu privire la preocupările referitoare la lipsa de transparență a unor criterii de determinare a numărului și amplasării secțiilor de votare în străinătate. Se menționa atunci că, în perspectiva alegerilor prezidențiale din 30 octombrie 2016, ar fi binevenit un consens larg cu privire la această chestiune. Comisia de la Veneția și OSCE/BIDD a recomandat examinarea problemei secțiilor de votare amplasate în străinătate prin prisma constatărilor și recomandărilor anterioare, lucru care, însă, n-a fost realizat pînă la</p>	<p>competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Constituirea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în baza numărului alegătorilor care au participat la scrutinul precedent organizat în circumscripția națională, precum și pe baza înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate, dar și pe baza informațiilor obținute de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene de la autoritățile competente ale statelor de reședință a cetățenilor Republicii Moldova referitor la numărul lor și locul aflării. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective, precum și la posibilitatea asigurării din punct de vedere logistic a procesului de votare. Regulamentul privind înregistrarea prealabilă se aprobă de Comisia Electorală Centrală.</p>
<p>(4) Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, poate decide deschiderea și a altor secții de votare decît a celor stabilite potrivit alineatului (3), pe baza înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi doar la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective. Regulamentul privind înregistrarea prealabilă se aprobă de Comisia Electorală Centrală.”</p>	<p>Astfel, în Avizul numit supra Consiliul pentru Alegeri Democratice și Comisia de la Veneția a indicat că OSCE/BIDD și Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei au raportat anterior cu privire la preocupările referitoare la lipsa de transparență a unor criterii de determinare a numărului și amplasării secțiilor de votare în străinătate. Se menționa atunci că, în perspectiva alegerilor prezidențiale din 30 octombrie 2016, ar fi binevenit un consens larg cu privire la această chestiune. Comisia de la Veneția și OSCE/BIDD a recomandat examinarea problemei secțiilor de votare amplasate în străinătate prin prisma constatărilor și recomandărilor anterioare, lucru care, însă, n-a fost realizat pînă la</p>	<p>Alineatul (4) se exclude.</p>

		<p>ora actuală.</p> <p>Cu referire la secțiile de votare de peste hotare, suplimentar este necesar de a invoca și Raportul final al Misiunii OSCE privind la desfășurarea alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014. A se vedea și obiecția Direcției Juridice a Secretariatului Parlamentului.</p>	
7.	<p>La articolul 31:</p> <p>„(3) în afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), vor fi organizate, cu acordul autorităților competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Constituirea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în baza numărului alegătorilor care au participat la scrutinul precedent organizat într-o singură circumscripție națională. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi doar la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective.</p> <p>(4) Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, poate decide deschiderea și a altor secții de votare decît a celor stabilite potrivit alineatului (3), pe baza înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi doar la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective.</p>	<p>Cu referire la cuvintele „avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi doar...” remarcăm că, în conținutul a două alineate ale aceluiași articol această precizare/specificare se repetă de două ori. Totodată, considerăm că, prin precizarea citată mai sus competențele Ministerului sunt limitate considerabil în ceea ce privește organizarea procesului electoral din afara teritoriului Republicii Moldova. Tot aici, menționăm că nu este clar la ce</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>Conform prevederilor art. 1 din Codul electoral prin circumscripție națională Legiuitorul subînțelege „circumscripție electorală de nivel național în care se organizează și se desfășoară alegerile deputaților în Parlament în baza votului reprezentării proporționale pe listele de partid”. Tot în Cod este stabilit că, circumscripția națională cuprinde întreg teritoriul țării și secțiile de votare de peste hotare (art. 80 din Cod). În aceste condiții nu este clar la care circumscripții se referă proiectul prin sintagma „într-o singură circumscripție națională” utilizată în conținutul pct. 8 al art. I. din proiect ce vizează modificarea art. 31 alin. (3) din Codul electoral.</p>
		<p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul (3) din art.31 vor avea următorul cuprins:</p> <p>„(3) În afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), vor fi organizate, cu acordul autorităților competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Constituirea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în baza numărului alegătorilor care au participat la scrutinul precedent organizat în circumscripția națională, precum și pe baza înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate, dar și pe baza informațiilor obținute de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene de la autoritățile competente ale statelor de reședință a cetățenilor Republicii Moldova referitor la numărul lor și locul aflării. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective, precum și la posibilitatea asigurării din punct de vedere logistic a procesului de votare. Regulamentul privind înregistrarea prealabilă se aprobă de Comisia Electorală Centrală.</p>	

	Regulamentul privind înregistrarea prealabilă se aprobă de Comisia Electorală Centrală.”	proceduri/acțiuni/formulări se subînteleg prin textul „se referă doar la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective”.	Alineatul (4) se exclude.
8.	<p>La articolul 31:</p> <p>„(3) în afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), vor fi organizate, cu acordul autorităților competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Constituirea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în baza numărului alegătorilor care au participat la scrutinul precedent organizat într-o singură circumscripție națională. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi doar la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective.</p> <p>(4) Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, poate decide deschiderea și a altor secții de votare decît a celor stabilite potrivit alineatului (3), pe baza înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi doar la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective. Regulamentul privind înregistrarea prealabilă se aprobă de Comisia Electorală Centrală.”</p>	<p>Eduard SMIRNOV, deputat în Parlament:</p> <p>В соответствии с новой редакцией части (4) статьи 31 Кодекса о выборах, Центральная избирательная комиссия с предварительным отзывом Министерства иностранных дел и европейской интеграции может принять решение об открытии и других участков для голосования, кроме указанных в части (3), на основании предварительной регистрации граждан, находящихся за рубежом.</p> <p>В данном случае следует отметить, что основой для открытия участков в этих ситуациях должна служить, в первую очередь, информация компетентных органов соответствующих государств о присутствии на их территории граждан Республики Молдова. Таким образом, информация, предоставленная органами учета и документирования этих стран, будет служить основой для открытия участков для голосования в соответствующих населенных пунктах. Сегодня в основном известен перечень государств, в которых временно или постоянно пребывают граждане Республики Молдова, в связи с чем полученные данные станут объективной основой для принятия решения об открытии участков.</p> <p>Вывод: текст после слов «указанных в части (4),» дополнить словами «на основании данных о количестве граждан Республики Молдова, пребывающих в том или ином населенном пункте, предоставленных компетентными органами соответствующих государств, а также»</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul (3) din art.31 vor avea următorul cuprins:</p> <p>”(3) În afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), vor fi organizate, cu acordul autorităților competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Constituirea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în baza numărului alegătorilor care au participat la scrutinul precedent organizat în circumscripția națională, precum și pe baza înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate, dar și pe baza informațiilor obținute de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene de la autoritățile competente ale statelor de reședință a cetățenilor Republicii Moldova referitor la numărul lor și locul aflării. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective, precum și la posibilitatea asigurării din punct de vedere logistic a procesului de votare. Regulamentul privind înregistrarea prealabilă se aprobă de Comisia Electorală Centrală.</p> <p>Alineatul (4) se exclude.</p>

9.	<p>Articolul 32 se abrogă.</p> <p>(3) La deschiderea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) se vor respecta, în particular, următoarele criterii:</p> <p>a) secțiile de votare se vor deschide în unitățile administrativ-teritoriale aflate sub control constituțional al autorităților Republicii Moldova, atât de pe malul stîng, cît și de pe malul drept al Nistrului;</p> <p>b) pentru localitățile din stînga Nistrului vor fi deschise secții de votare distincte în baza datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv în baza înregistrării prealabile, conform procedurii stabilite prin regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală;</p> <p>c) la deschiderea secțiilor de votare se va ține cont de numărul alegătorilor care au participat la scrutinele precedente și de hotarele circumscripției electorale în raport cu domiciliul alegătorului, conform datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv conform înregistrării prealabile.</p>	<p>и далее по тексту.</p> <p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>La art.32 se propune de păstrat redacția actuală din Codul Electoral în vigoare, iar la art.32 alin.(3) lit.c) cuvintele „și de hotarele circumscripției electorale în raport cu domiciliul alegătorului” - de exclus.</p> <p>Argumentare: Articolul 16 din Constituția Republicii Moldova prevede la alin.(2): „Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”</p> <p>Nu putem crea norme discriminatorii pentru cetățenii RM, fie că locuiesc în partea dreaptă a Nistrului, fie că în partea stîngă. Toți locuiesc în aceeași țară - Republica Moldova și trebuie să le garantăm dreptul la vot. A se vedea și obiecția Direcției Juridice a Secretariatului Parlamentului.</p>	<p>Se acceptă. Articolul 32 rămîne în versiunea actuală a legii. Totodată, la art.32 alin.(3) lit.c) textul „și de hotarele circumscripției electorale în raport cu domiciliul alegătorului” se exclude.</p>
10.	<p>Articolul 32 se abrogă.</p> <p>Redacție actuală:</p> <p>Articolul 32. Particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) și a birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria)</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>Articolul 32 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 32. Particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) și a birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria)</p> <p>(1) În cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumului republican, pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), Consiliul Electoral de Circumscripție, cu cel puțin 35</p>	<p>Se acceptă. Articolul 32 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 32. Particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) și a birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria)</p> <p>(1) În cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumului republican, pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), Consiliul Electoral de</p>

<p>(1) În cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumului republican, pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), Comisia Electorală Centrală organizează mai multe secții de votare cu sediul pe teritoriul Republicii Moldova aflat sub jurisdicția constituțională a autorităților publice centrale. La formarea respectivelor secții de votare Consiliul Electoral de circumscripție va ține cont de propunerile Biroului pentru Reintegrare și avizele primarilor orașelor (municipiilor), și satelor (comunelor) unde se preconizează deschiderea secțiilor de votare. Biroul pentru Reintegrare la elaborarea propunerilor menționate va ține cont de organizarea administrativ-teritorială, specificul căilor de acces și comunicare, precum și va contribui la asigurarea accesului alegătorilor la procesul electoral și la organele electorale respective.</p> <p>(2) Organul electoral responsabil va forma secții de votare distincte pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), care aparțin circumscripției electorale respective formate de Comisia Electorală Centrală în baza regulamentului aprobat. Secțiile de votare în cauză se subordonează consiliului electoral format în conformitate cu prevederile art.28 și art.81 alin.(3).</p> <p>(3) La deschiderea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) se vor respecta, în particular, următoarele criterii:</p> <p>a) secțiile de votare se vor deschide în unitățile administrative-teritoriale aflate sub control constituțional al autorităților Republicii Moldova, atât de pe malul stîng, cît și de pe malul stîng, cît și de pe malul drept al Nistrului;</p> <p>b) pentru localitățile din stînga Nistrului vor fi deschise secții de votare distincte în baza datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv în baza înregistrării prealabile, conform procedurii stabilite prin regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală;</p>	<p>de zile înainte de data alegerilor se organizează mai multe secții de votare cu sediul pe teritoriul Republicii Moldova aflat sub jurisdicția constituțională a autorităților publice centrale. La formarea respectivelor secții de votare Consiliul Electoral de circumscripție va ține cont de propunerile Biroului pentru Reintegrare și avizele primarilor orașelor (municipiilor), și satelor (comunelor) unde se preconizează deschiderea secțiilor de votare. Biroul pentru Reintegrare la elaborarea propunerilor menționate va ține cont de organizarea administrativ-teritorială, specificul căilor de acces și comunicare, precum și va contribui la asigurarea accesului alegătorilor la procesul electoral și la organele electorale respective.</p> <p>(2) Organul electoral responsabil va forma secții de votare distincte pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), care aparțin circumscripției electorale respective formate de Comisia Electorală Centrală în baza regulamentului aprobat. Secțiile de votare în cauză se subordonează consiliului electoral format în conformitate cu prevederile art.28.</p> <p>(3) La deschiderea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) se vor respecta, în particular, următoarele criterii:</p> <p>a) secțiile de votare se vor deschide în unitățile administrative-teritoriale aflate sub control constituțional al autorităților Republicii Moldova, atât de pe malul stîng, cît și de pe malul drept al Nistrului;</p> <p>b) pentru localitățile din stînga Nistrului vor fi deschise secții de votare distincte în baza datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv în baza înregistrării prealabile, conform procedurii stabilite prin regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală;</p>	<p>Circumscripție, cu cel puțin 35 de zile înainte de data alegerilor se organizează mai multe secții de votare cu sediul pe teritoriul Republicii Moldova aflat sub jurisdicția constituțională a autorităților publice centrale. La formarea respectivelor secții de votare Consiliul Electoral de circumscripție va ține cont de propunerile Biroului pentru Reintegrare. Biroul pentru Reintegrare la elaborarea propunerilor menționate va ține cont de organizarea administrativ-teritorială, specificul căilor de acces și comunicare, precum și va contribui la asigurarea accesului alegătorilor la procesul electoral și la organele electorale respective.</p> <p>(2) Organul electoral responsabil va forma secții de votare distincte pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), care aparțin circumscripției electorale respective formate de Comisia Electorală Centrală în baza regulamentului aprobat. Secțiile de votare în cauză se subordonează consiliului electoral format în conformitate cu prevederile art.28.</p> <p>(3) La deschiderea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) se vor respecta, în particular, următoarele criterii:</p> <p>a) secțiile de votare se vor deschide în unitățile administrative-teritoriale aflate sub control constituțional al autorităților Republicii Moldova, atât de pe malul stîng, cît și de pe malul drept al Nistrului;</p> <p>b) pentru localitățile din stînga Nistrului vor fi deschise secții de votare distincte în baza datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv în baza înregistrării prealabile, conform procedurii stabilite prin regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală;</p>
--	--	---

<p>regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală;</p> <p>c) la deschiderea secțiilor de votare se va ține cont de numărul alegătorilor care au participat la scrutinul precedent și de hotarele circumscripției electorale în raport cu domiciliul alegătorului, conform datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv conform înregistrării prealabile.</p> <p>(4) La formarea birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din sînga Nistrului (Transnistria), prevederile art.30 se aplică în modul corespunzător. Organul administrației publice locale competent să desemneze membri ai biroului electoral respectiv al secției de votare este cel de la sediul secției de votare deschise pentru alegătorii din localitățile din sînga Nistrului (Transnistria).</p> <p>(5) Particularitățile organizării și funcționării birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din sînga Nistrului (Transnistria) se reglementează de Comisia Electorală Centrală, iar cheltuielile aferente organizării și funcționării acestor birouri se suportă din bugetul alocat pentru alegeri/referendum. Pentru secțiile de votare în cauză, cheltuielile se estimează în prealabil de către Biroul pentru Reintegrare și Comisia Electorală Centrală, iar în cazul cînd nu sînt prevăzute în bugetul alocat pentru alegeri/referendum, mijloacele financiare se alocă din fondul de rezervă al Guvernului.</p>	<p>c) la deschiderea secțiilor de votare se va ține cont de numărul alegătorilor care au participat la scrutinul precedent conform datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv conform înregistrării prealabile.</p> <p>(4) La formarea birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din sînga Nistrului (Transnistria), prevederile art.30 se aplică în modul corespunzător. Organul administrației publice locale competent să desemneze membri ai biroului electoral respectiv al secției de votare este cel de la sediul secției de votare deschise pentru alegătorii din localitățile din sînga Nistrului (Transnistria).</p> <p>(5) Particularitățile organizării și funcționării birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din sînga Nistrului (Transnistria) se reglementează de Comisia Electorală Centrală, iar cheltuielile aferente organizării și funcționării acestor birouri se suportă din bugetul alocat pentru alegeri/referendum. Pentru secțiile de votare în cauză, cheltuielile se estimează în prealabil de către Biroul pentru Reintegrare și Comisia Electorală Centrală, iar în cazul cînd nu sînt prevăzute în bugetul alocat pentru alegeri/referendum, mijloacele financiare se alocă din fondul de rezervă al Guvernului.</p>	<p>c) la deschiderea secțiilor de votare se va ține cont de numărul alegătorilor care au participat la scrutinul precedent conform datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv conform înregistrării prealabile.</p> <p>(4) La formarea birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din sînga Nistrului (Transnistria), prevederile art.30 se aplică în modul corespunzător. Organul administrației publice locale competent să desemneze membri ai biroului electoral respectiv al secției de votare este cel de la sediul secției de votare deschise pentru alegătorii din localitățile din sînga Nistrului (Transnistria).</p> <p>(5) Particularitățile organizării și funcționării birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din sînga Nistrului (Transnistria) se reglementează de Comisia Electorală Centrală, iar cheltuielile aferente organizării și funcționării acestor birouri se suportă din bugetul alocat pentru alegeri/referendum. Pentru secțiile de votare în cauză, cheltuielile se estimează în prealabil de către Guvern și Comisia Electorală Centrală, iar în cazul cînd nu sînt prevăzute în bugetul alocat pentru alegeri/referendum, mijloacele financiare se alocă din fondul de rezervă al Guvernului.</p>
<p>11.</p>	<p>La articolul 41:</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în</p>

	<p>alineatul (3): litera c) se exclude; litera e) va avea următorul cuprins: „e) persoanele juridice care, cu trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, sau contracte finanțate din fonduri ale instituțiilor Uniunii Europene sau ale statelor-membre ale Uniunii Europene, precum și de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt;”</p>	<p>Parlament : Articolul 41: Propunem expunerea lit. e) în următoarea redacție: „e) persoanele juridice care, cu trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, precum și de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt;”</p>	<p>Se acceptă. Lit. e) va avea următoarea redacție: „e) persoanele juridice care, cu trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, precum și de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt;”</p>
12.	<p>9. La articolul 41: la alineatul (2), litera e) va avea următorul cuprins: „e) plafoanele donațiilor în contul „Fond electoral” pentru o campanie electorală constituie 6 salarii medii lunare pe economie stabilite pentru anul respectiv din partea persoanelor fizice și, respectiv, 12 salarii medii lunare pe economie stabilite pentru anul respectiv din partea persoanelor juridice; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu venituri obținute din afara țării, acest plafon nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu statut de persoane cu funcție de demnitate publică, funcționari publici, inclusiv cu statut special, sau angajați în organizații publice în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, acest plafon nu poate depăși 10% din venitul anual al acestora,</p>	<p>Centrul Național Anticorupție: Art.41 din Codul electoral - Condițiile și modul de susținere financiară a campaniilor electorale - Art.43 din Codul electoral - Rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale - Art.26 din Legea nr.294/2007 privind partidele politice - Donațiile - Obiectii: Autorii proiectului propun modificări la condițiile și modul de susținere financiară a campaniilor electorale și a modului de reglementare a donațiilor efectuate partidelor politice. Unul din pilonii de integritate stabiliți în Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, adoptată prin Hotărârea Parlamentului nr.56/2017 se referă la - Comisia Electorală Centrală și partidele politice, făcându-se referință la două priorități: Transparența finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale și Controlul eficient al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. La fel, potrivit Legii integrității nr.82/2017 una</p>	<p>Se acceptă de principiu. Prevederile respective au fost reformulate.</p>

<p>dar nu mai mult de 6 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv. O persoană fizică poate face donații în numerar în sumă de până la 3 salarii medii pe economie stabilite pe anul respectiv, iar donațiile care depășesc această limită se vor face exclusiv prin operațiuni bancare.”</p> <p>alineatul (3):</p> <p>litera c) se exclude;</p> <p>litera e) va avea următorul cuprins:</p> <p>„e) persoanele juridice care, cu trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, sau contracte finanțate din fonduri ale instituțiilor Uniunii Europene sau ale statelor-membre ale Uniunii Europene, precum și de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt;”</p>	<p>din măsurile de asigurare a integrității politice este - asigurarea transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale (art.7 din lege).</p> <p>Mai mult decât atât, norme privind reglementarea transparenței a finanțării partidelor politice sunt regăsite și în actele juridice de nivel internațional, spre exemplu, Recomandarea (2003) 4 a Comitetului de Miniștri pentru statele membre la regulile generale contra corupției în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.</p> <p>Centrul Național Anticorupție nu are competențe directe în operarea unor modificări în legislația electorală, însă, ținând cont de faptul că domeniul electoral este unul vulnerabil la manifestări de corupție, Centrul mereu acordă suport în reglementarea transparenței a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.</p> <p>Astfel, Centrul a înaintat anterior Comisiei Electorale Centrale propuneri de modificare a cadrului legal care reglementează activitatea partidelor politice și a campaniilor electorale, inclusiv finanțarea acestora.</p>
<p>La articolul 43, alineatul (7) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(7) În campania electorală, partidele politice au dreptul să accepte donații doar direct pe contul „Fond electoral”, în conformitate cu regulile stabilite de prezentul cod. Partidul politic poate transfera pe contul „Fond electoral” mijloacele financiare proprii deținute pe contul său la data începerii campaniei electorale, cu condiția prezentării raportului financiar la Comisia Electorală Centrală în care se indică datele prevăzute la alin. (1).”</p>	<p>În concluzie, neasigurarea măsurilor ferme de transparentizare a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale va duce la compromiterea climatului de integritate politică și a integrității în sectorul public, la apariția manifestărilor de corupție, la afectarea interesului public - art.7 din Legea integrității nr.82/2017.</p> <p>Recomandări:</p> <p>În compartimentul prenotat, reiterăm unele propuneri de modificare a cadrului legal național care reglementează activitatea partidelor politice și a campaniilor electorale, inclusiv finanțarea acestora și care trebuie să se bazeze pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instituirea unei proceduri eficiente de

		<p>monitorizare și supraveghere, precum și de control/verificare a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, inclusiv din perspectiva finanțării de către reprezentanți ai sectorului privat/persoane juridice;</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea donatorilor și a sumelor donate prin prisma examinării surselor financiare donate și a capacităților reale ale acestora de a face astfel de donații; - asigurarea accesului public la informația privind donatorii în finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale; - examinarea unor eventuale lacune/riscuri în ceea ce privește activitățile prestate partidelor politice în bază de voluntariat în vederea excluderii riscului finanțării netransparente. <p>Toate aceste aspecte urmează a fi analizate minuțios prin fortificarea conlucrării și corelării între instituțiile cu competențe în domeniu, precum și cu societatea civilă în vederea consolidării și perfecționării sistemului instituțional și al cadrului legal care reglementează finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.</p> <p>Astfel, examinarea minuțioasă sub toate aspectele a reglementărilor va permite ca reformele să corespundă deplin așteptărilor și să fie eliminate riscurile de corupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.</p>	
13.	<p>La articolul 41, alineatul (3):</p> <p>litera c) se exclude;</p> <p>litera e) va avea următorul cuprins:</p> <p>„e) persoanele juridice care, cu trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de</p>	<p>Serghei SÎRBU, deputat în Parlament:</p> <p>La pct. 10 referitor la art. 41 din codul electoral. Nu este argumentată excluderea lit. c) din alin. (3). Trebuie exclusă.</p> <p>Consider că înainte de a permite finanțarea campaniilor electorale de peste hotare trebuie să răspuns la toate îngrijorările și recomandările</p>	<p>Nu se acceptă. În aceeași ordine de idei reținem că, cu referire la rolul statului în reglementarea subiecților care au dreptul de a finanța partidele politice, trebuie de remarcat prevederile art.7 din Recomandarea Rec (2003)4 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei pentru statele</p>

<p>lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, sau contracte finanțate din fonduri ale instituțiilor Uniunii Europene sau ale statelor-membre ale Uniunii Europene, precum și de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt;”</p>	<p>experților internaționali la acest subiect, inclusiv din Avizul Comisiei de la Veneția la acest subiect. Până nu avem un mecanism clar de control a provenienței legale a banilor din străinătate, inclusiv prin prisma combaterii spălării banilor, nu suntem gata să implementăm această propunere.</p>	<p>membre cu privire la regulile generale contra corupției în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale (adoptată la 8 aprilie 2003). Potrivit acestuia, statele trebuie să limiteze, să interzică sau să reglementeze în alt mod donațiile din partea ”finanțatorilor străini/externi”, adică nu a propriilor cetățeni domiciliați pe teritoriul țării.</p> <p>Și pct.10 din Ghidul și Raportul Comisiei de la Veneția privind finanțarea partidelor politice, adoptat la cea de-a 46-a sesiune plenară a Comisiei de la Veneția din 9-10 martie 2001, stabilește că interdicțiile referitoare la finanțarea din exterior nu se referă la cetățenii statului care domiciliază în străinătate. De altfel, și în Opinia Comisiei de la Veneția pe marginea proiectului de lege care se referea la finanțarea partidelor politice din Republica Moldova (devenit în cele din urmă Legea nr.36/2015), adoptată la cea de-a 94-a sesiune plenară a Comisiei de la Veneția din 8-9 martie 2013, a fost remarcată problema finanțării partidelor politice de către cetățenii Republicii Moldova din străinătate [pct.45 teza a doua, http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)002-e].</p> <p>Și observatorii OSCE/BIDD, în timpul alegerilor locale din Republica Moldova din anul 2015, au precizat că <i>„cetățenii nu pot dona veniturile obținute în afara țării, ceea ce poate constitui o restricție disproporționată privind participarea politică”</i>, recomandând revizuirea interdicției privind donațiile din afara țării [A se vedea Raportul final al misiunii limitate de observare a alegerilor a OSCE/BIDD, ”Alegerile locale din Republica Moldova, 14 și 28 iunie 2015”, citat în Studiul ”Strategii, practici și instrumente de finanțare a partidelor politice în Republica Moldova”, elaborat de Asociația</p>
--	--	--

		<p>Obștească "Promo-LEX" în 2015, pag.20; https://promolex.md/upload/publications/ro/doc_1459254428.pdf.</p> <p>Și în Avizul comun al Comisiei de la Veneția și OSCE din 11.12.2017 cu privire la cadrul juridic privind finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale din Republica Moldova, s-a remarcat că interzicerea totală a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale de către cetățenii moldoveni aflați peste hotare limitează atât drepturile acestora, cât și ale partidelor politice, inclusiv dreptul la asociere. Comisia de la Veneția a subliniat că "ținând cont de aspirațiile europene ale RM, trebuie de remarcat că aceste dispoziții par foarte problematice în ceea ce privește principiile UE privind libertatea circulației. În plus, rapoartele Misiunii OSCE au remarcat faptul că interzicerea donațiilor din afara țării pot constitui o restricție disproporționată în ceea ce privește participarea politică". În document se mai menționează că, deși o parte semnificativă a cetățenilor moldoveni care lucrează în străinătate sunt eligibili să voteze, aceștia nu pot folosi resursele financiare câștigate legal în străinătate pentru a susține politica partidelor sau a campaniilor electorale desfășurate în țară.</p>
14.	<p>Sergiu Litvinenco Cu referire la modificările de la art.41, se propune următoarea redacție: alineatul (1) va avea următorul cuprins: "(1) Pentru finanțarea activității partidelor politice, grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale pot fi utilizate doar resurse financiare provenite din activitatea de muncă, de întreprinzător, științifică sau din cea de creație, desfășurată de către</p>	<p>Se acceptă. Modificările care se operează la art.41 vor avea următorul cuprins: Alineatul (1) va avea următorul cuprins: "(1) Pentru finanțarea activității partidelor politice, grupurilor de inițiativă și a campaniilor</p>

	<p>cetățenii Republicii Moldova pe teritoriul Republicii Moldova sau în afara țării.”</p> <p>la alineatul (2):</p> <p>litera d) se completează cu textul: ”, dar care nu poate depăși echivalentul a 0.01% din veniturile prevăzute în legea bugetului pentru anul respectiv”;</p> <p>litera e) va avea următorul cuprins:</p> <p>”e) plafoanele donațiilor în contul „Fond electoral” pentru o campanie electorală constituie 6 salarii medii lunare pe economie stabilite pentru anul respectiv din partea persoanelor fizice și, respectiv, 12 salarii medii lunare pe economie stabilite pentru anul respectiv din partea persoanelor juridice; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu venituri obținute din afara țării, acest plafon nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu statut de persoane cu funcție de demnitate publică, funcționari publici, inclusiv cu statut special, sau angajați în organizații publice în sensul Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, acest plafon nu poate depăși 10% din venitul anual al acestora, dar nu mai mult de 6 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv. O persoană fizică poate face donații în numerar în sumă de până la 3 salarii medii pe economie stabilite pe anul respectiv, iar donațiile care depășesc această limită se vor face exclusiv prin operațiuni bancare.”</p> <p>alineatul (3):</p> <p>litera c) se exclude;</p> <p>litera e) va avea următorul cuprins:</p> <p>”e) persoanele juridice care, cu trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, precum și de către</p>	<p>electorale pot fi utilizate doar resurse financiare provenite din activitatea de muncă, de întreprinzător, științifică sau din cea de creație, desfășurată de către cetățenii Republicii Moldova pe teritoriul Republicii Moldova sau în afara țării.”</p> <p>la alineatul (2):</p> <p>litera d) se completează cu textul: ”, dar care nu poate depăși echivalentul a 0.05% din veniturile prevăzute în legea bugetului pentru anul respectiv”;</p> <p>litera e) va avea următorul cuprins:</p> <p>”e) plafoanele donațiilor în contul „Fond electoral” pentru o campanie electorală constituie 6 salarii medii lunare pe economie stabilite pentru anul respectiv din partea persoanelor fizice și, respectiv, 12 salarii medii lunare pe economie stabilite pentru anul respectiv din partea persoanelor juridice; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu venituri obținute din afara țării, acest plafon nu poate depăși 3 salarii medii înaintea lunare pe economie stabilite pe anul respectiv; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu statut de persoane cu funcție de demnitate publică,</p>
--	---	--

		persoanele juridice cu capital străin sau mixt;”	<p>funcționari publici, inclusiv cu statut special, sau angajați în organizații publice în sensul Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, acest plafon nu poate depăși 10% din venitul anual al acestora, dar nu mai mult de 6 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv. O persoană fizică poate face donații în numerar în sumă de până la 3 salarii medii pe economie stabilite pe anul respectiv, iar donațiile care depășesc această limită se vor face exclusiv prin operațiuni bancare.”</p> <p>alineatul (3):</p> <p>litera c) se exclude;</p> <p>litera e) va avea următorul cuprins:</p> <p>”e) persoanele juridice care, cu trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, precum și de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt;”</p>
15.	La articolul 43, alineatul (7) va avea următorul cuprins: „(7) În campania electorală, partidele	Vladimir TURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:	

	politice au dreptul să accepte donații doar direct pe contul „Fond electoral”, în conformitate cu regulile stabilite de prezentul cod. Partidul politic poate transfera pe contul „Fond electoral” mijloacele financiare proprii deținute pe contul său la data începerii campaniei electorale, cu condiția prezentării raportului financiar la Comisia Electorală Centrală în care se indică datele prevăzute la alin. (1).”	La art.43, alin.(7) cuvintele „(7) În campania electorală” de înlocuit cu cuvintele „(7) În perioada electorală”.	Nu se acceptă. În caz de acceptare se blochează activitatea partidelor. Or, pe contul partidului nu mai pot fi acceptate donații, iar pe Fondul electoral încă nu pot fi acceptate donații.
16.	11. La articolul 44 alineatul (7), ultima propoziție se exclude.	<p>Argumentare:</p> <p><i>Noțiunea de perioadă electorală</i> - perioadă de timp cuprinsă între ziua aducerii la cunoștință publică a datei alegerilor și ziua în care rezultatele alegerilor sînt confirmate de către organele competente, dar nu mai mare de 90 de zile;</p> <p>Această prevedere a alin.(7) care este acum în vigoare este o perioadă mai mare de timp ce permite partidelor politice să accepte donații doar direct pe contul „Fond electoral”, în conformitate cu regulile stabilite de Codul electoral. Deci, este o normă ce și-a demonstrat viabilitatea.</p> <p>Serghei ȘÎRBU, deputat în Parlament:</p> <p>Referitor la art. 44 din Codul electoral. Nu este argumentată excluderea alin. (7). Această reglementare permite alegătorilor să voteze în baza certificatului cu drept de vot. Era destul de a exclude doar ultima propoziție dacă s-a referit la circumscripțiile uninominale.</p> <p>Serghei ȘÎRBU, deputat în Parlament:</p> <p>La pct. 13, referitor la art. 46 din Codul electoral. Introducerea alineatelor noi ce țin de includerea în liste a candidaților din unități administrativ teritoriale și modalitatea de contestare nu este viabilă și contravine principiilor de autotomie statutară a partidelor politice. Pînă nu este modificată legislația privind partidele politice și actualizate statutele partidelor în acest sens, aceste propuneri nu sunt relevante.</p>	Nu se acceptă. Propiectul nu propune excluderea totală a alineatului ci doar ultima propoziție.
17.	La articolul 46: după alineatul (3), se completează cu alineatele (3 ¹) și (3 ²) cu următorul cuprins: ”(3 ¹) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare vor fi întocmite astfel încît fiecare candidat să fie arondat la o unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea. Numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea la care este arondat cîte un candidat din listele candidaților pentru alegerile parlamentare nu trebuie să fie mai mic de 2/3 din numărul total al unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea		Se acceptă. Alineatele (3 ¹) și (3 ²) se exclud din proiect.

	<p>din țară.</p> <p>(3²) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare vor fi întocmite în mod transparent, conform unei proceduri stabilite în Statutul partidului sau în conformitate cu acesta. Procedura de întocmire a listelor candidaților pentru alegerile parlamentare va cuprinde inclusiv modalitatea de contestare a deciziilor organelor corespunzătoare la forurile competente ale partidelor.”</p> <p>alineatul (4) se abrogă.</p>		
18.	<p>La articolul 46:</p> <p>după alineatul (3), se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:</p> <p>”(3¹) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare vor fi întocmite astfel încât fiecare candidat să fie arondat la o unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea. Numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea la care este arondat câte un candidat din listele candidaților pentru alegerile parlamentare nu trebuie să fie mai mic de 2/3 din numărul total al unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea din țară.</p> <p>(3²) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare vor fi întocmite în mod transparent, conform unei proceduri stabilite în Statutul partidului sau în conformitate cu acesta. Procedura de întocmire a listelor candidaților pentru alegerile parlamentare va cuprinde inclusiv modalitatea de contestare a deciziilor organelor corespunzătoare la forurile competente ale partidelor.”</p> <p>alineatul (4) se abrogă.</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>La art. 46, alineatul (3) se completează cu o propoziție nouă având următorul cuprins: ”Poziționarea candidaților pe liste se face conform formulei: câte patru la fiecare zece locuri.”;</p> <p>alineatul (4) se abrogă;</p> <p>la alineatul (5), cuvântul ”personal” se exclude;</p>	<p>Se acceptă.</p>

19.	<p>La articolul 46: după alineatul (3), se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins: „(3¹) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare vor fi întocmite astfel încât fiecare candidat să fie arondat la o unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea. Numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea la care este arondat cîte un candidat din listele candidaților pentru alegerile parlamentare nu trebuie să fie mai mic de 2/3 din numărul total al unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea din țară. (3²) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare vor fi întocmite în mod transparent, conform unei proceduri stabilite în Statutul partidului sau în conformitate cu acesta. Procedura de întocmire a listelor candidaților pentru alegerile parlamentare va cuprinde inclusiv modalitatea de contestare a deciziilor organelor corespunzătoare la forurile competente ale partidelor.”</p>	<p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>Nu se susține completarea art.46 cu alineatele (3¹) și (3²) din proiect. Considerăm că alineatele (3¹) și (3²) trebuie să fie excluse din proiect.</p>	<p>Se acceptă. Alineatele (3¹) și (3²) se exclud din proiect.</p>
20.	<p>La articolul 49 alineatul (1): (1) Pentru înregistrarea candidaților, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție li se prezintă personal de către candidat, cel tîrziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, următoarele documente:</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>La art. 49 alin. (1) în partea introductivă, cuvîntul ”personal” se exclude.</p> <p>se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:</p> <p>„(9) În cazul în care un concurent electoral prezintă lista candidaților desemnați în alegeri</p>	<p>Se acceptă.</p>

		care nu corespunde cerințelor din art. 46 alin. (3), Comisia Electorală Centrală va refuza înregistrarea acestuia.”	
21.	La articolul 49 alineatul (1): la litera a), cuvintele „art. 85, 86 și 137” se substituie cu cuvintele ”art.83, 84 și 137”. la litera b), textul „la oricare tip de alegeri, precum și a candidaților la alegerile parlamentare în circumscripții uninominale” se exclude. litera f) se exclude.	<p>Centrul Național Anticorupție:</p> <p>Propunerea de excludere a lit.f) din art.49 in Codul electoral - Înregistrarea candidaților</p> <p>Pentru înregistrarea candidaților, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție li se prezintă personal de către candidat, cel fîrziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, următoarele documente:</p> <p>(...)</p> <p>f) certificatul de integritate, eliberat, în condițiile legii, de către Autoritatea Națională de Integritate, care va cuprinde următoarele informații despre candidat:</p> <p>existența restricțiilor legale/judecătorești de a candida sau ocupa funcții publice;</p> <p>informații cu privire la existența/inexistența actelor de constatare rămase definitive referitoare la regimul declarării averilor și intereselor personale, la stările de incompatibilitate și la confiscarea averii nejustificate, acte care nu sunt prescise.</p> <p>Obiecții:</p> <p>Norma articolului 49 din Codul electoral „Înregistrarea candidaților” prevede că pentru înregistrarea candidaților, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție li se prezintă personal de către candidat, cel fîrziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, documentele conținute la lit.a)-k).</p>	<p>Se acceptă de principiu. litera f) va avea următorul cuprins:</p> <p>”f) declarația pe propria răspundere privind:</p> <p>– inexistența restricțiilor legale/judecătorești de a candida sau ocupa funcții publice;</p> <p>– inexistența actelor de constatare rămase definitive referitoare la regimul declarării averilor și intereselor personale, la stările de incompatibilitate și la confiscarea averii nejustificate, acte care nu sînt prescise.”</p>

Unul din aceste documente este reprezentat de -
certificatul de integritate, eliberat, în condițiile legii,
de către Autoritatea Națională de Integritate, care va
cuprinde următoarele informații despre candidat:

- existența restricțiilor legale/judecătorești de a
candida sau ocupa funcții publice;

- informații cu privire la existența/inexistența
actelor de constatare rămase definitive referitoare la
regimul declarării averilor și intereselor personale, la
stările de incompatibilitate și la confiscarea averii
nejustificate, acte care nu sunt prescrise.

Autorii proiectului propun excluderea obligației
candidatului de a depune la Comisia Electorală
Centrală certificatul de integritate, eliberat, în
condițiile legii, de către Autoritatea Națională de
Integritate.

Analizând nota informativă constatăm că,
potrivit autorilor, excluderea derivă din „*concluziile
critice ale observatorilor scrutinului din 24 februarie
2019*”.

În acest sens, autorul nu consimte necesitatea
justificării în vreun fel a excluderii unei pîrghii legale
de verificare a integrității candidatului electoral.

Introducerea obligativității prezentării certificatului
de integritate a avut la bază instituirea unui filtru de
integritate a candidaților prin prisma corespunderii
criteriilor de integritate.

În acest sens, Autorității Naționale de
Integritate, ca fiind una din instituțiile de control a
integrității în sectorul public, i s-a atribuit competența
de a elibera certificatul de integritate. Conform Legii
nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de
Integritate - Autoritatea Națională de Integritate
asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau
funcției de demnitate publică și prevenirea corupției
prin realizarea controlului averii și al intereselor
personale și privind respectarea regimului juridic al

conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Astfel, certificatul de integritate eliberat de Autoritatea Națională de Integritate, alături de cazierul privind integritatea profesională eliberat de Centrul Național Anticorupție în conformitate cu legea constituie pîrghii legale de verificare a integrității persoanelor care acced sau care dețin funcții publice și constituie măsuri de prevenire a corupției.

În acest sens, excluderea certificatului de integritate din lista actelor prezentate de candidat la Comisia Electorală Centrală va știrbi din eforturile statului de a implementa măsuri de prevenire a corupției de control al integrității.

Totodată, în cazul în care se constată unele inadvertențe în aplicarea eficientă a procedurii de eliberare și a conținutului certificatului de integritate, pot fi propuse, în opinia noastră, modificări și nu excluderea, din start, fără nici o justificare a certificatului de integritate.

În final, concluzionăm că excluderea propusă de autor nu este în concordanță cu unele principii directorare statuate în actele juridice internaționale, cum ar fi Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției care statuează la art.5 - Politici și practici de prevenire a corupției că „Fiecare stat parte se străduiește să pună la punct și să promoveze practici eficiente pentru prevenirea corupției și să evalueze periodic instrumentele juridice și măsurile administrative pertinente pentru a determina dacă acestea sunt corespunzătoare pentru a preveni și combate corupția, precum și Rezoluția (97) 24 a Comitetului de Miniștri privind cele 20 de principii directoare pentru lupta împotriva corupției în care se statuează că statele urmează să ia măsurile cele mai efective pentru prevenirea corupției și, în acest sens,

		<p>să contribuie la educația publică și la promovarea bunei conduite (etice).</p> <p>Recomandări: În redacția propusă, norma statuată în proiect la art.I, alin.(15) prin care se propune excluderea lit.f) al art.49 alin.(1) din Codul electoral nu se susține. Propunem, totodată, a identifica eventualele impedimente care, în opinia autorului, duc la aplicarea eronată și confuză a instituției certificatului de integritate și de a înainta propuneri de îmbunătățire a măsurilor de prevenire a corupției și de asigurare a verificării integrității candidaților electorali.</p>	<p>să contribuie la educația publică și la promovarea bunei conduite (etice).</p>
22.	<p>15. La articolul 49 alineatul (1): litera f) se exclude.</p>	<p>Vladimir TURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>La articolul 49, alineatul (1), lit.f) va avea următorul cuprins:</p> <p>„f) declarația de integritate a candidatului, pe propria răspundere, care va cuprinde următoarele informații:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inexistența restricțiilor legale/judecătorești de a candida sau ocupa funcții publice; -informații cu privire la inexistența actelor de constatare rămase definitive referitoare la regimul declarării averilor și intereselor personale, la stările de incompatibilitate și la confiscarea averii nejustificate, acte care nu sînt prescise; <p>Argumentare: Practica ultimelor alegeri a demonstrat că obținerea certificatului de integritate de la ANI a fost o simplă formalitate pentru figuranții Raportului KROLL 1, ca de ex. Ilan Șor. La fel de ușor au primit aceste certificate și unii candidați cu antecedente penale. Respectiv, acest „filtru” nu și-a demonstrat viabilitatea. Iar aplicarea lui în cadrul</p>	<p>Se acceptă. litera f) va avea următorul cuprins:</p> <p>”f) declarația pe propria răspundere privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> – inexistența restricțiilor legale/judecătorești de a candida sau ocupa funcții publice; – inexistența actelor de constatare rămase definitive referitoare la regimul declarării averilor și intereselor personale, la stările de incompatibilitate și la confiscarea averii nejustificate, acte care nu sînt prescise;”

		alegerilor locale din acest an este aproape imposibilă, deoarece ANI nu va face față numărului mare de candidați.	
23.	La articolul 52 alineatul (10), cuvintele "în incinta secției de votare sau la intrarea în localul secției de votare" se exclud.	<p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>La art.52 alin.(10) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(10) Cu o zi înainte de alegeri și în ziua alegerilor nu se admite nici un fel de agitație electorală.”</p> <p>Argumentare: Norma a fost în vigoare până la introducerea sistemului electoral mixt și și-a demonstrat viabilitatea.</p>	<p>Se acceptă. Alineatul (10) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(10) În ziua alegerilor și în ziua precedentă alegerilor nu se admite nici un fel de agitație electorală. Interdicția dată nu se referă la informațiile deja plasate în internet și la afisele expuse anterior.”</p>
24.	La articolul 53, alineatul (1) va avea următorul cuprins:	<p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>La art.53, alin.(1) după cuvintele „Președintelui Republicii Moldova” se completează cu cuvintele ”, și referendumului republican”.</p> <p>Argumentare: și pentru organizarea referendumului republican, modelul și textul buletinului de vot tot trebuie să se aprobe prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.</p>	<p>Se acceptă. Alin. (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Modelul și textul buletinului de vot pentru alegerea Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și pentru organizarea referendumului republican se aprobă prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale. Modelul buletinului de vot pentru alegerile locale și pentru organizarea referendumului local se stabilește de Comisia Electorală Centrală, iar textul se aprobă prin hotărâre a consiliului electoral de circumscripție respectiv.”</p>
25.	La articolul 58: la alineatul (3), litera c) va avea următorul cuprins:	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>la alineatul (3), litera c) va avea următorul cuprins:</p> <p>„c) pașaportul pentru intrare - ieșire din țară (valabil sau cu termen de valabilitate</p>	<p>Se acceptă. La alineatul (3), litera c) va avea următorul cuprins:</p> <p>„c) pașaportul pentru intrare - ieșire din țară,</p>

<p>expirat), buletinul de identitate valabil al cetățeanului Republicii Moldova, livretul de marinar, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumului republican, în secțiile de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova;”</p>	<p>Moldova, livretul de marinar, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumului republican, în secțiile de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova;”</p>	<p>buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova, livretul de marinar, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumului republican, în secțiile de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova;”.</p> <p>Totodată, se introduce un nou articol în respectivul proiect de lege cu următorul cuprins:</p> <p>Art... - Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 9, art.89, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>Articolul 2 se completează cu alineatul (13) cu următorul cuprins:</p> <p>„(13) Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova a cărui termen de valabilitate a expirat poate fi întrebuițat pentru exercitarea dreptului de vot.”</p> <p>La articolul 9, alineatul (1), litera i), după cuvântul „nevalabile,” se adaugă textul „cu excepția prevăzută la art. 2 alin. (13).”</p>
<p>26. 20. La articolul 58:</p> <p>la alineatul (2), litera a) va avea următorul cuprins:</p> <p>„a) alegătorii care au venit la secția de votare cu certificatul pentru drept de vot. Certificatul pentru drept de vot rămâne la biroul secției de votare și se anexează la lista suplimentară;”</p> <p>la alineatul (3), litera c) va avea următorul cuprins:</p> <p>„c) pașaportul pentru intrare - ieșire din țară (valabil sau cu termen de valabilitate expirat), buletinul de identitate valabil al cetățeanului Republicii Moldova, livretul de</p>	<p>Serghei SÎRBU, deputat în Parlament:</p> <p>La pct. 20, referitor la art. 58 din Codul electoral. Consider că este greșit conceptual de a extinde lista actelor în baza cărora se votează cu acte nevalabile, în special num ai pentru alegătorii de peste hotare.</p> <p>În primul rând, iarăși suntem în fața unei discriminări pe categorii de alegători. În al doilea rând, autorii nu au adus nicio o argumentare și statistică oficială sau date cîți alegători nu au putut anterior vota din cauza expirării actelor. O asemenea problemă ar fi fost relevantă cînd nu exista un sistem bine pus la punct de documentare peste hotare. Astăzi</p>	<p>Se acceptă. La alineatul (3), litera c) va avea următorul cuprins:</p> <p>„c) pașaportul pentru intrare - ieșire din țară, buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova, livretul de marinar, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumului republican, în secțiile de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova;”.</p> <p>Totodată, se introduce un nou articol în respectivul proiect de lege cu următorul cuprins:</p> <p>Art... - Legea nr.273/1994 privind actele de</p>

	<p>marinar, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumului republican, în secțiile de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova;”</p>	<p>la fiecare misiune diplomatică avem sisteme mobile de documentare. Nu există niciun impediment de a perfecta acte de identitate peste hotare. Acceptarea votării în baza actelor nevalabile distorsionează sistemul, contravine principiilor Codului bunelor practici în materie electorală și există riscul de încălcări masive la alegeri, când ar putea vota persoane care nu au acest drept. De exemplu, persoane care și-au pierdut cetățeniei vor putea vota în baza de acte nevalabile, votare multiplă etc. mai mult, prin acceptarea doar a buletinului peste hotare, fără a motiva să aibă pașapoarte valabile, Republica Moldova deliberat va promova aflarea ilegală peste hotarele țării, fapt ce contravine acordurilor internaționale semnate în vederea liberalizării regimului de vize cu UE.</p>	<p>identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 9, art.89, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>Articolul 2 se completează cu alineatul (13) cu următorul cuprins:</p> <p>„(13) Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova a cărui termen de valabilitate a expirat poate fi întrebuițat pentru exercitarea dreptului de vot.”</p> <p>La articolul 9, alineatul (1), litera i), după cuvântul „nevalabile,” se adaugă textul „cu excepția prevăzută la art. 2 alin. (13).”</p>
27.	<p>La articolul 58:</p> <p>la alineatul (2), litera a) va avea următorul cuprins:</p> <p>„a) alegătorii care au venit la secția de votare cu certificatul pentru drept de vot. Certificatul pentru drept de vot rămîne la biroul secției de votare și se anexează la lista suplimentară;”</p> <p>la alineatul (3), litera c) va avea următorul cuprins:</p> <p>„c) pașaportul pentru intrare - ieșire din țară (valabil sau cu termen de valabilitate expirat), buletinul de identitate valabil al cetățeanului Republicii Moldova, livretul de marinar, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumului republican, în secțiile de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova;”</p>	<p>Vladimir TURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>Nu se susține propunerea de la alin.(3), lit.c) al art.58. Se propune excluderea cuvintelor (... <i>sau cu termen de valabilitate expirat</i>).</p> <p>Argumentare: A se vedea și obiecțiile Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului, care indică că în Decizia Curții Constituționale nr.5 din 14 ianuarie 2019 se precizează că votarea în baza unui pașaport valabil contribuie la prevenirea fraudării votului, prin „recunoașterea mai facilă a alegătorului în baza unor acte de identitate cu validitate mai scurtă, datorită fotografiei mai recente a titularului pe care o conțin acestea”.</p>	<p>Se acceptă. La alineatul (3), litera c) va avea următorul cuprins:</p> <p>„c) pașaportul pentru intrare - ieșire din țară, buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova, livretul de marinar, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumului republican, în secțiile de votare constituite peste hotarele Republicii Moldova;”.</p> <p>Totodată, se introduce un nou articol în respectivul proiect de lege cu următorul cuprins:</p> <p>Art... - Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 9, art.89, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p>

			Articolul 2 se completează cu alineatul (13) cu următorul cuprins: „(13) Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova a cărui termen de valabilitate a expirat poate fi întrebuițat pentru exercitarea dreptului de vot.” La articolul 9, alineatul (1), litera i), după cuvântul „nevalabile,” se adaugă textul „cu excepția prevăzută la art. 2 alin. (13).”
28.	La articolul 65, alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele totalizării voturilor pe țară în ansamblu într-un proces-verbal, care se semnează de membrii comisiei, și întocmește un raport cu privire la rezultatele alegerilor. Copiile procesului-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor se înmânează reprezentanților concurenților electorali și observatorilor, la solicitarea acestora.”	Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament: Nu este clară excluderea textului „în cazul alegerilor parlamentare în circumscripția națională, al alegerilor prezidențiale și referendumurilor republicane” din conținutul art. 65 alin. (2) al Codului electoral (modificarea propusă de autori la pct. 21 art. I. din proiect).	Se acceptă. La articolul 65, alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) În cazul alegerilor parlamentare, al alegerilor prezidențiale și referendumurilor republicane, Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele totalizării voturilor pe țară în ansamblu într-un proces-verbal, care se semnează de membrii comisiei, și întocmește un raport cu privire la rezultatele alegerilor. Copiile procesului-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor se înmânează reprezentanților concurenților electorali și observatorilor, la solicitarea acestora.”
29.	Articolul 80. Circumscripțiile electorale administrative și secțiile de votare. Consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare	Sergiu Litvinenco. Articolul 80 va avea următorul cuprins: ”Articolul 80. Circumscripțiile electorale și consiliile electorale de circumscripție	Se acceptă.

	<p>(1) În scopuri de organizare și efectuare a alegerilor, Comisia Electorală Centrală formează, cu puțin 55 de zile înainte de efectuarea lor, circumscripții electorale administrative care corespund unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea ale Republicii Moldova și, cu cel puțin 50 de zile înainte de alegeri, consilii electorale de circumscripție în condițiile art. 28 care se aplică în modul corespunzător. Atribuțiile consiliilor electorale de circumscripție sunt cele expuse la art. 29, cu excepția celor de la lit. f), ale cărui prevederi se aplică în modul corespunzător.</p> <p>(2) Circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare în condițiile art. 30 și ale art. 31, care se aplică în modul corespunzător.</p> <p>(3) La secțiile de votare se formează birouri electorale ale acestora, al căror mod de constituire și ale căror atribuții sunt prevăzute la art. 30, art. 31 și art. 33, care se aplică în modul corespunzător.</p>	<p>(1) În scopuri de organizare și efectuare a alegerilor, Comisia Electorală Centrală formează, cu cel puțin 55 de zile înainte de efectuarea lor, circumscripții electorale care, de regulă, corespund unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea ale Republicii Moldova și, cu cel puțin 50 de zile înainte de alegeri, consilii electorale de circumscripție în condițiile art. 28 care se aplică în modul corespunzător. Atribuțiile consiliilor electorale de circumscripție sunt cele expuse la art. 29, cu excepția celor de la lit. f), ale cărui prevederi se aplică în modul corespunzător.</p> <p>(2) Circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare în condițiile art. 30 și ale art. 31, care se aplică în modul corespunzător.</p>	
30	<p>„TITLUL III ALEGERILE PARLAMENTARE</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament: Se completează cu un articol nou, art. 81 având următorul cuprins: Articolul 81. Secțiile de votare și birourile electorale ale secțiilor de votare (1) Pentru secțiile de votare din străinătate, Comisia Electorală Centrală va forma un consiliu electoral distinct cu sediul în municipiul Chișinău, care va asigura organizarea proceselor electorale pentru secțiile de votare constituite peste hotare. (2) Pentru secțiile de votare pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), Comisia Electorală Centrală va forma un consiliu electoral distinct cu</p>	<p>Se acceptă. Celelalte articole se renumerează în mod corespunzător.</p>

		<p>sediu în municipiul Chișinău, care va asigura organizarea proceselor electorale pentru secțiile de votare constituite pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria).</p> <p>(3) La secțiile de votare se formează birouri electorale ale acestora, al căror mod de constituire și ale căror atribuții sînt prevăzute la art.30, art.31 și art.33, care se aplică în modul corespunzător.</p>	
31.	<p>Articolul 82. Stabilirea datei alegerilor</p> <p>(1) Alegerile deputaților în Parlament se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului Parlamentului sau de la dizolvarea Parlamentului.</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>Întru respectarea uniformității terminologiei utilizate în conținutul actului elaborat la art. 82 alin. (1) (modificarea expusă la pct.24 art. I. din proiect) cuvintele „alegerile deputaților în Parlament” se vor substitui prin cuvintele „Alegerile parlamentare”.</p>	Se acceptă.
32		<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>După articolul stabilirea datei alegerilor, următoarele 6 articole vor avea următorul cuprins:</p> <p>Articolul 84. Desemnarea candidaților din partea partidelor sau blocurilor electorale</p> <p>(1) Desemnarea candidaților la funcția de deputat se face potrivit art.46, prevederilor statutare ale partidelor sau acordurilor de constituire a blocurilor electorale.</p> <p>(2) Partidul sau blocul electoral va înainta lista de candidați care nu va fi mai mică de 51 de persoane și nu va depăși numărul de 103 de persoane.</p>	Se acceptă.

	<p>(3) Modelul listei de candidați se aprobă de către Comisia Electorală Centrală.</p> <p>(4) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare vor fi întocmite în mod transparent, prevederilor statutare ale partidelor sau acordurilor de constituire a blocurilor electorale.</p> <p>(5) Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea prevederilor art. 46 alin. (3).</p> <p>(6) Nerespectarea condițiilor specificate la alin. (2)-(5) atrage după sine refuzul înregistrării listelor de candidați de către organul electoral respectiv.</p> <p>Articolul 85. Înregistrarea concurenților electorali pentru alegerile parlamentare</p> <p>(1) Concurenții electorali pentru alegerile parlamentare sînt înregistrați de Comisia Electorală Centrală.</p> <p>(2) Pentru a fi înregistrați, concurenții electorali depun actele indicate la art.49, care se aplică în modul corespunzător, și listele de subscripție pentru candidații independenți, în condițiile art.86.</p>	
--	---	--

	<p>(3) Aceași persoană poate fi inclusă doar într-o singură listă de candidați, din partea unui singur concurent electoral sau în calitate de candidat independent.</p> <p>Articolul 86. Condițiile speciale pentru listele de subscripție</p> <p>(1) Listele de subscripție pentru susținerea candidatului independent se întocmesc și se verifică în condițiile art. 47 și ale art. 48, care se aplică în modul corespunzător.</p> <p>(2) Pentru a fi înregistrat de Comisia Electorală Centrală, candidatul independent prezintă liste de subscripție care conțin semnăturile a cel puțin 2000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot. Prin derogare de la prezentul alineat, un candidat femeie poate fi înregistrat dacă prezintă semnăturile a cel puțin 1000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot.</p> <p>(3) În cazul în care, la verificarea de către Comisia Electorală Centrală, în listele de subscripție se depistează semnături false sau semnături repetate în mai multe liste, precum și semnături efectuate cu</p>
--	--

	<p>încălcarea art.47 și 48, semnăturile respective se exclud.</p> <p>(4) Dacă, la verificare, se constată că nu este prezentat numărul necesar de semnături sau, după excluderea semnăturilor nevalabile, numărul lor s-a redus față de plafonul minim prevăzut la alin. (2), candidatul independent nu este înregistrat, comunicându-i-se hotărârea respectivă în termen de 24 de ore de la adoptare.</p> <p>(5) Nu se admite depunerea de către un candidat independent a unor liste de subscripție suplimentare sau repetate după ce Comisia Electorală Centrală a primit și a înregistrat în registru setul de documente prevăzut la art. 49.</p> <p>Articolul 87. Condițiile speciale pentru înregistrarea listelor de candidați</p> <p>(1) Numărul de candidați incluși în liste la data înregistrării nu poate fi mai mic de 51 de persoane și nici mai mare decât numărul de deputați în Parlament, prevăzut de Constituție, plus doi candidați supleanți. Dacă după înregistrare numărul de persoane incluse în lista de candidați se reduce sub</p>	
--	--	--

	<p>minimul stabilit, înregistrarea nu se anulează, concurentul electoral fiind avertizat de către Comisia Electorală Centrală.</p> <p>(2) Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea prevederilor art. 46 alin. (3).</p> <p>(3) Nerespectarea condițiilor specificate la alin. (2) atrage după sine refuzul înregistrării listelor de candidați de către organul electoral respectiv.</p> <p>Articolul 88. Modificarea listelor de candidați</p> <p>(1) Concurenții electorali au dreptul să retragă întreaga listă de candidați, să înlocuiască un candidat, să anuleze decizia privind includerea în listă a unui candidat anume, dar nu mai târziu decât cu 14 zile înainte de ziua alegerilor.</p> <p>(2) Decizia privind retragerea sau modificarea listei de candidați se adoptă de către formațiunea care a înaintat candidatura ori a înaintat lista de candidați și se prezintă Comisiei Electorale Centrale.</p> <p>(3) Modificarea listelor de candidați se efectuează de către Comisia Electorală Centrală în cel</p>
--	--

		<p>mult 3 zile, cu respectarea prevederilor art.7 alin.(2) lit.b) din Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, precum și a art.46 alin. (3) ale prezentului Cod.</p> <p>Articolul 89. Retragera candidatului independent</p> <p>(1) Candidatul independent are dreptul să își retragă candidatura, dar nu mai târziu decât cu 14 zile înainte de ziua alegerilor. În acest caz, decizia privind retragerea se adoptă de candidat și se prezintă personal Comisiei Electorale Centrale.</p> <p>(2) Retragera candidatului independent se înregistrează de către Comisia Electorală Centrală în cel mult 3 zile, aceasta aducînd-o la cunoștința publică imediat.</p>	
34.	<p>Articolul 85. Condițiile speciale pentru înregistrarea listelor de candidați</p> <p>(1) Numărul de candidați incluși în liste la data înregistrării nu poate fi mai mic de 51 de persoane și nici mai mare decât numărul de deputați în Parlament, prevăzut de Constituție, plus doi candidați supleanți. Dacă după înregistrare numărul de persoane</p>	<p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>La art.85, alin.(2) din proiectul de lege se propune de exclus sintagma ... (3¹) și (3²).</p>	Se acceptă.

	<p>incluse în lista de candidați se reduce sub minimul stabilit, înregistrarea nu se anulează, concurența electoral fiind avertizat de către Comisia Electorală Centrală.</p> <p>(2) Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea prevederilor art. 46 alin. (3), (3¹) și (3²).</p> <p>(3) Nerespectarea condițiilor specificate la alin. (2) atrage după sine refuzul înregistrării listelor de candidați de către organul electoral respectiv.</p>		
35.	<p>Articolul 90. Votarea</p> <p>(1) Votarea în cadrul alegerilor Parlamentului se efectuează în conformitate cu capitolul 9 (art. 55–art. 60), care se aplică în modul corespunzător.</p> <p>(2) Studenții și elevii cu drept de vot înmatriculați la instituții de învățământ într-o localitate în care nu au domiciliu sau la reședință pot vota la orice secție de votare deschisă în această localitate, fiind obligați să respecte următoarele condiții:</p> <p>a) să prezinte buletinul de identitate cu fișa de însoțire;</p> <p>b) să prezinte carnetul de student/elev al instituției de învățământ din localitatea respectivă;</p> <p>c) să completeze și să semneze o declarație pe proprie răspundere privind abținerea de la votarea multiplă, fiind informați despre răspunderea penală în caz de încălcare a acestei obligații.</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>Articolul 93. Votarea</p> <p>(1) Votarea în cadrul alegerilor Parlamentului se efectuează în conformitate cu capitolul 9 (art. 55–art. 60), care se aplică în modul corespunzător.</p> <p>(2) Studenții și elevii cu drept de vot înmatriculați la instituții de învățământ într-o localitate în care nu au domiciliu sau la reședință pot vota la orice secție de votare deschisă în această localitate, fiind obligați să respecte următoarele condiții:</p> <p>a) să prezinte buletinul de identitate cu fișa de însoțire;</p> <p>b) să prezinte carnetul de student/elev al instituției de învățământ din localitatea respectivă;</p> <p>c) să completeze și să semneze o declarație pe proprie răspundere privind abținerea de la votarea multiplă, fiind informați despre răspunderea penală în caz de încălcare a acestei obligații.</p> <p>(3) Alegătorii specificați la alin. (2) se înscriu în lista suplimentară, iar la rubrica „Notă” din această listă se indică instituția de învățământ la care aceștia sunt înmatriculați.</p>	Se acceptă.

	<p>(3) Alegătorii specificați la alin. (2) se înscriu în lista suplimentară, iar la rubrica „Notă” din această listă se indică instituția de învățământ la care aceștia sunt înmatriculați.</p>	<p>(4) Pînă la restabilirea controlului constituțional asupra localităților din stînga Nistrului (Transnistria), alegătorii incluși în Registrul de stat al alegătorilor și arondați la localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) își vor exercita dreptul la vot în oricare din secțiile de votare distincte constituite în conformitate cu prevederile art.81 alin. (2), în condițiile prezentului cod.</p> <p>(5) În secțiile de votare constituite peste hotarele țării, cetățenii Republicii Moldova care, în ziua alegerilor, se află peste hotarele țării și care, din diferite motive, nu se înregistrează în prealabil își pot exercita dreptul de vot la orice secție de votare constituită în afara țării, în condițiile prezentului cod.</p>	
36.	<p>Articolul 92. Stabilirea pragului de reprezentare</p> <p>(1) După primirea proceselor-verbale ale consiliilor electorale de circumscripție în care sunt indicate rezultatele numărării voturilor din toate circumscripțiile electorale, Comisia Electorală Centrală totalizează numărul de voturi valabil exprimate, obținut de fiecare partid, de altă organizație social-politică, de fiecare bloc electoral și candidat independent, pentru a stabili dacă aceștia au atins pragul minim de reprezentare.</p> <p>(2) Pragul minim de reprezentare constituie următoarele proporții din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară:</p> <p>a) pentru un partid, o organizație social-politică - 6 la sută;</p> <p>b) pentru un bloc electoral - 8 la sută.</p> <p>c) pentru un candidat independent - 2 la sută.</p>	<p>Serghei SÎRBU, deputat în Parlament:</p> <p>La pct. 24, referitor la art. 92 din Codul electoral. Se propune diminuarea pragurilor minime de reprezentare și accedere în Parlament.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pentru partide de la 6 la 4% - Pentru blocuri electorale de la 8 la 6% - Pentru candidați independenți de la 2 la 1% <p>În sistemul electoral mixt, aceste praguri erau justificate, deoarece pe circumscripții uninominale 51 de deputați erau aleși direct de cetățeni fără nici un prag și aveau mari șanse de a fi aleși, dacă întruneau majoritatea simplă a voturilor.</p> <p>În cazul revenirii la sistemul proporțional este imperios necesar de a diminua pragurile luînd act și de recomandările numeroase ale Comisiei de la Veneția în acest sens.</p>	<p>Se acceptă după cum urmează.</p> <p>Alin. (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>(2) Pragul minim de reprezentare constituie următoarele proporții din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pentru un partid, o organizație social-politică - 5 la sută; b) pentru un bloc electoral - 7 la sută. c) pentru un candidat independent - 2 la sută.

	<p>(3) Partidele, alte organizații social-politice, blocurile electorale și candidații independenți care au întrunit un număr mai mic de voturi decât cel specificat la alin. (2) se exclud, prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale, din operația de atribuire a mandatorilor.</p>		
37.	<p>Articolul 92. Stabilirea pragului de reprezentare</p> <p>(1) După primirea proceselor-verbale ale consiliilor electorale de circumscripție în care sunt indicate rezultatele numărării voturilor din toate circumscripțiile electorale, Comisia Electorală Centrală totalizează numărul de voturi valabil exprimate, obținut de fiecare partid, de altă organizație social-politică, de fiecare bloc electoral și candidat independent, pentru a stabili dacă aceștia au atins pragul minim de reprezentare.</p> <p>(2) Pragul minim de reprezentare constituie următoarele proporții din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pentru un partid, o organizație social-politică – 6 la sută; b) pentru un bloc electoral – 8 la sută. c) pentru un candidat independent – 2 la sută. <p>(3) Partidele, alte organizații social-politice, blocurile electorale și candidații independenți care au întrunit un număr mai mic de voturi decât cel specificat la alin. (2) se exclud, prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale, din operația de atribuire a mandatorilor.</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament: La art. 92 alin. (3) (modificarea expusă la pct.24 art. I din proiect) cuvântul „operația” se va substitui cu cuvântul „procesul”.</p>	<p>Se acceptă.</p>

39.	<p>Articolul 93. Numărarea mandatorilor obținute de concurentul electoral</p> <p>(1) Mandatele de deputat în Parlament se distribuie numai concurenților electorali care au obținut minimul necesar de voturi pentru trecerea pragului de reprezentare stabilit la art. 92.</p> <p>(2) Distribuirea mandatorilor de deputat între partide, alte organizații social-politice și blocuri electorale se efectuează numai după ce se stabilește numărul candidaților independenți care au acumulat cel puțin 2 la sută din voturile exprimate ale alegătorilor și se scade numărul respectiv de candidați independenți din numărul total de mandate de deputat în Parlament.</p> <p>(3) Numărul de voturi ce le revin candidaților independenți care au acumulat cel puțin 2 la sută din voturile valabil exprimate se scade din numărul total de voturi valabil exprimate în alegerile parlamentare respective. Numărul de voturi obținut se împarte la numărul de mandate de deputat rămase după scăderea mandatorilor obținute de candidații independenți, obținându-se astfel coeficientul electoral al alegerilor parlamentare respective.</p>	<p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>La articolul 93 din proiect „Numărarea mandatorilor obținute de concurentul electoral”, articolul respectiv să fie expus în următoarea redacție</p> <p>„(1) Numărul de mandate obținut de concurenții electorali se calculează de către Comisia Electorală Centrală prin împărțirea succesivă a numărului de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral, cu excepția candidaților independenți, la 1,2,3,4 ... etc. până la cifra ce corespunde numărului de mandate stabilit pentru Parlament.</p> <p>(2) Din rezultatele tuturor împărțirilor și din numărul de voturi valabil exprimate pentru candidații independenți se iau în descădere aftea numere, cîte mandate urmează să fie distribuite. De cîte numere din acest șir descrescător dispune partidul, altă organizație social-politică sau bloc electoral aftea mandate i se atribuie.</p> <p>(3) Candidatul independent se consideră ales dacă numărul de voturi valabil exprimate obținut de el constituie cel puțin doi la sută din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară.”</p>	Se acceptă
40.	<p>Articolul 95. Confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatorilor de către Curtea Constituțională</p> <p>(1) Comisia Electorală Centrală, în termen de 48 de ore de la totalizarea rezultatelor alegerilor, prezintă Curții Constituționale actele menționate la art. 65 și listele deputaților aleși și candidaților supleanți.</p>	<p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>La art.95 alin.(1) din proiect cuvintele „48 de ore” se înlocuiesc cu cuvintele „24 de ore”, iar la alin. (2) din proiect cuvintele “10 zile” se înlocuiesc cu cuvintele „5 zile”.</p> <p>Argumentare: termenul de 24 de ore din codul</p>	Se acceptă

	<p>(2) În termen de 10 zile de la primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă, printr-un aviz, legalitatea alegerilor. Concomitent, Curtea Constituțională validează mandatele deputaților aleși și confirmă listele candidaților supleanți.</p>	<p>electoral în vigoare și-a demonstrat viabilitatea. A se vedea obiecția Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului.</p>	
42.	<p>Articolul 95. Confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor de către Curtea Constituțională</p> <p>(1) Comisia Electorală Centrală, în termen de 48 de ore de la totalizarea rezultatelor alegerilor, prezintă Curții Constituționale actele menționate la art. 65 și listele deputaților aleși și candidaților supleanți.</p> <p>(2) În termen de 10 zile de la primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă, printr-un aviz, legalitatea alegerilor. Concomitent, Curtea Constituțională validează mandatele deputaților aleși și confirmă listele candidaților supleanți.</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>La articolul 95, alin. (2), după textul „Curtea Constituțională validează” se adaugă textul „, printr-o hotărâre”.</p>	Se acceptă
43.	<p>Articolul 95. Confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor de către Curtea Constituțională</p> <p>(1) Comisia Electorală Centrală, în termen</p>	<p>Direcția generală juridică:</p> <p>Cu referire la modificările propuse a fi operate la articolul prin care se reglementează „Confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor de către</p>	

<p>de 48 de ore de la totalizarea rezultatelor alegerilor, prezintă Curții Constituționale actele menționate la art. 65 și listele deputaților aleși și candidaților supleanți.</p> <p>(2) În termen de 10 zile de la primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă, printr-un aviz, legalitatea alegerilor. Concomitent, Curtea Constituțională validează mandatele deputaților aleși și confirmă listele candidaților supleanți.</p> <p>(3) În cazul în care alegerile sunt declarate legale, Comisia Electorală Centrală eliberează legitimații deputaților aleși.</p>	<p>Curtea Constituțională” remarcăm că, prin prezentul proiect de lege autorii propun excluderea alineatului unde era statuat „Curtea Constituțională infirmă rezultatele alegerilor și în cazul în care, după desfășurarea alegerilor parțiale, nu a fost ales numărul de cel puțin 2/3 de mandate de deputat”. Nu este clar motivul neincluserii în conținutul proiectului noimei respective, iar nota informativă nu aduce careva argumente în acest sens.</p> <p>Ținând cont de etapele care urmează a fi parcurse în procesul validării alegerilor (de la numărarea voturilor până la atestarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală remarcăm că, după conținut, alin. (3) al art. 95 (pct.24 art. I din proiect) mai curând se înglobează în conținutul art. 96 din prezentul proiect.</p>	
<p>Articolul 96. Atestarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală</p> <p>(1) Procesul-verbal cu privire la rezultatele alegerilor, însoțit de avizul Curții Constituționale prin care se confirmă legalitatea alegerilor, și hotărârea privind validarea a cel puțin 2/3 din numărul de mandate de deputat se transmit Parlamentului în termen de 2 zile. O copie a actelor menționate și listele candidaților supleanți confirmate se transmit Comisiei Electorale Centrale.</p> <p>(2) Comisia Electorală Centrală dispune publicarea rezultatelor finale ale alegerilor în termen de 24 de ore de la primirea actelor de la Curtea Constituțională.</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>La articolul 96, alin. (1) după textul „Comisiei Electorale Centrale” se adaugă textul „și Președintelui Republicii Moldova.”</p> <p>Instituirea obligației de expediere a documentelor privind recunoașterea legalității alegerilor și în adresa Președintelui care trebuie să stabilească data ședinței de constituire a Parlamentului.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>Articolul 96. Atestarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală</p> <p>(1) Procesul-verbal cu privire la rezultatele alegerilor, însoțit de avizul Curții Constituționale prin care se confirmă legalitatea alegerilor, și hotărârea privind validarea a cel puțin 2/3 din numărul de mandate de deputat se transmit Parlamentului în termen de 2 zile. O copie a actelor menționate și listele candidaților supleanți confirmate se transmit Comisiei Electorale Centrale.</p> <p>(2) Comisia Electorală Centrală dispune publicarea rezultatelor finale ale alegerilor în termen de 24 de ore de la primirea actelor de la Curtea Constituțională.</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>La art. 96 alineatul (1) se completează cu o nouă teză: „Avizul și hotărârea Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.</p>	Se acceptă
45.	<p>Articolul 99. Votarea repetată</p> <p>(1) Dacă alegerile au fost declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală organizează, în termen de 2 săptămâni, votarea repetată, în baza acelorași liste electorale, pentru aceleași candidaturi și cu aceleași consilii și birouri electorale.</p> <p>(2) Concurenții electorali vinovați de încălcări ale prevederilor prezentului cod se sancționează sau se exclud din buletinele de vot în baza unei hotărâri judecătorești definitive, iar consiliile și birourile electorale care au comis asemenea încălcări se înlocuiesc.</p> <p>(3) Votarea repetată se consideră valabilă indiferent de numărul de alegători care au</p>	<p>Centrul Național Anticorupție:</p> <p>Noua redacție a art.99 „Votarea repetată” din Codul electoral</p> <p>Obiectii:</p> <p>În cadrul votului repetat nu este clar care sunt normele care vor fi aplicabile concurenților electorali în această procedură.</p> <p>Or, spre exemplu un drept garantat al concurentului electoral statuat la art.51 din Codul electoral constă în asigurarea dreptului de a-și putea retrage candidatura printr-o declarație scrisă, adresată organului electoral care l-a înregistrat, dar nu mai târziu de 7 zile până la ziua alegerilor.</p> <p>Astfel, odată ce Comisa Electorală Centrală organizează votarea repetată în termen de 2 săptămâni de la ziua declarării alegerilor nevalabile sau nule, există riscul interpretării eronate a dreptului de</p>	

	participat la vot.	<p>retragere a concurentului electoral.</p> <p>Totodată, atestăm că prevederile Codului electoral nu conțin referințe la noțiunea de „votare repetată”, precum și „alegeri nule”.</p> <p>În aceste condiții sunt create condiții propice apariției reglementărilor ambigui și confuze în implementarea procedurii transparente și uniforme de desfășurare a alegerilor.</p> <p>În concluzie, lipsa unor norme generale crește riscul existenței unor prevederi care comportă pericol de coruptibilitate manifestat prin interpretarea confuză a acestora în dependență de interes și scop.</p> <p>Recomandări:</p> <p>În opinia noastră, se impune completarea Codului electoral cu noțiunea „votare repetată” și „alegeri nule” și cu referințe la aplicabilitatea normelor electorale în cazul procedurii votării repetate.</p> <p>Centrul Național Anticorupție:</p> <p>Obiecții:</p> <p>Dacă e să analizăm coroborat prevederile art.99 alin.(3) cu prevederile art.100 alin.(1) din proiect, în opinia noastră, considerăm că autorul eronat a interpretat prevederile date.</p> <p>Astfel, pe de o parte, norma statuată la art.99 alin.(3) prevede că „votarea repetată se consideră valabilă indiferent de numărul de alegători care au participat la vot”, iar pe de altă parte, norma art.100 alin.(1) prevede că „dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală stabilește data desfășurării alegerilor noi”.</p> <p>Respectiv, este creată o situație confuză când o normă prevede că alegerile repetate vor putea fi declarate nevalabile din nou, în timp ce o altă normă prevede că alegerile repetate se consideră valabile</p>	
46.	<p>Articolul 99. Votarea repetată</p> <p>(1) Dacă alegerile au fost declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală organizează, în termen de 2 săptămâni, votarea repetată, în baza aceluiași liste electorale, pentru aceleași candidaturi și cu aceleași consilii și birouri electorale.</p> <p>(2) Concurenții electorali vinovați de încălcări ale prevederilor prezentului cod se sancționează sau se exclud din buletinele de vot în baza unei hotărâri judecătorești definitive, iar consiliile și birourile electorale care au comis asemenea încălcări se înlocuiesc.</p> <p>(3) Votarea repetată se consideră valabilă indiferent de numărul de alegători care au participat la vot.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>La art. 100 se exclud din alineatul (1) după sintagma cuvintele „nevalabile sau”.</p> <p>La alin.(2) cuvintele „nevalabile sau” - se exclud.</p>	

	<p>Articolul 100. Alegerile noi</p> <p>(1) Dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală stabilește data desfășurării alegerilor noi, care au loc peste cel puțin 60 de zile de la data când alegerile sunt declarate nevalabile sau nule.</p> <p>(2) În cazul alegerilor anticipate, dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Președintele Republicii Moldova, prin decret, stabilește data desfășurării alegerilor noi, ținând cont de termenul indicat la art. 82 alin. (3).</p> <p>(3) Alegerile noi se efectuează în condițiile prezentului cod.”</p>	<p>indiferent de numărul de alegători care au participat la vot.</p> <p>Menționăm acestea deoarece în redacția propusă sunt create condiții propice apariției manifestărilor de corupție prin instituirea concurenței normelor de drept cu riscul aplicării confuze și discreționare a normei în dependență de interes și scop.</p> <p>Reglementările contradictorii pot fi interpretate și aplicate într-un mod discreționar și, astfel, pot conduce la aplicarea discriminatorie a prevederilor legale și la o previzibilitate redusă în reglementare.</p> <p>Recomandări:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Norma urmează să fie ajustată și modificată. 2. Din punctul 100 urmează a fi exclusă referința la alegerile nevalabile. 	
47.	<p>Articolul 100. Alegerile noi</p> <p>(1) Dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală stabilește data desfășurării alegerilor noi, care au loc peste cel puțin 60 de zile de la data când alegerile sunt declarate nevalabile sau nule.</p> <p>(2) În cazul alegerilor anticipate, dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Președintele Republicii Moldova, prin decret, stabilește data desfășurării alegerilor noi, ținând cont de termenul indicat la art. 82 alin. (3).</p> <p>(3) Alegerile noi se efectuează în condițiile prezentului cod.”</p>	<p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. La art.100 din proiect alineatul (1) și (2), propus de autorii proiectului, ridică semne de întrebare noțiunile de alegeri nevalabile în cadrul alegerilor noi. Se propune de exclus din alineatul (1) după sintagma „Dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate” cuvintele „nevalabile sau”. 2. La alin.(2) cuvintele „nevalabile sau” - se exclud. 	<p>Se acceptă. Art.100 va avea următorul cuprins:</p> <p>Articolul 100. Alegerile noi</p> <p>(1) Dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nule, Comisia Electorală Centrală stabilește data desfășurării alegerilor noi, care au loc peste cel puțin 60 de zile de la data când alegerile sunt declarate nule.</p> <p>(2) În cazul alegerilor anticipate, dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nule, Președintele Republicii Moldova, prin decret, stabilește data desfășurării alegerilor noi, ținând cont de termenul indicat la art. 82 alin. (3).</p> <p>(3) Alegerile noi se efectuează în condițiile prezentului cod.”</p>

48.	<p>Articolul 100. Alegerile noi</p> <p>(1) Dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală stabilește data desfășurării alegerilor noi, care au loc peste cel puțin 60 de zile de la data când alegerile sunt declarate nevalabile sau nule.</p> <p>(2) În cazul alegerilor anticipate, dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Președintele Republicii Moldova, prin decret, stabilește data desfășurării alegerilor noi, ținând cont de termenul indicat la art. 82 alin. (3).</p> <p>(3) Alegerile noi se efectuează în condițiile prezentului cod.”</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>Articolul 103. Alegerile noi</p> <p>(1) Dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală stabilește data desfășurării alegerilor noi, care au loc peste cel puțin 60 de zile și cel mult 3 luni de zile de la data când alegerile sunt declarate nevalabile sau nule.</p> <p>(2) În cazul alegerilor anticipate, dacă și după votarea repetată alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Președintele Republicii Moldova, prin decret, stabilește data desfășurării alegerilor noi, ținând cont de termenul indicat la art. 83 alin. (3).</p> <p>(3) Alegerile noi se efectuează în condițiile prezentului cod.”</p>	Se acceptă
		<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>Legea privind statutul deputatului urmează a fi modificată după cum urmează.</p> <p>Art. II. – La articolul 2 din Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 59–61, art. 201), cu modificările ulterioare, alineatele (12) și (13) vor avea următorul conținut:</p> <p>”(12) În caz de vacanță a mandatului de deputat ales în circumscripția uninominală, la sesizarea Parlamentului sau din oficiu, Comisia Electorală Centrală organizează alegerile noi/părtiale</p>	

		<p>în condițiile legii.</p> <p>(13) Deputatul ales în urma alegerilor noi/părtiale intră în exercițiul mandatului după validarea acestuia de către Curtea Constituțională și își exercită funcțiile pe durata mandatului Parlamentului.”</p>	
51.	<p>Art. III.- Articolul 26 din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 42-44, art. 119), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>alineatul (6): se completează cu litera e)¹ avînd următorul cuprins: ”e)¹ persoanele juridice care, în ultimii 3 ani, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, sau contracte finanțate din fonduri ale instituțiilor Uniunii Europene sau ale statelor-membre ale Uniunii Europene;”</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42-44, art. 119), cu modificările și completările ulterioare, urmează a fi modificată după cum urmează:</p> <p>Art. IV. – Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42-44, art. 119), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>Articolul 26: la alineatul (3): cifrele „0,3%” se substituie cu „0,1%”; la alineatul (4), propoziția a doua va avea următorul cuprins: ”Donățiile făcute de o persoană fizică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 6 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu venituri obținute din afara țării, această sumă nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv;</p>	Se acceptă

	<p>în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu statut de persoane cu funcție de demnitate publică, funcționari publici, inclusiv cu statut special, sau angajați în organizații publice în sensul Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, această sumă nu poate depăși 10 % din venitul anual al acestora, dar nu mai mult de 6 salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv.”</p> <p>la alineatul (5) propoziția întâia, cifra ”400” se substituie cu cifra ”12”.</p> <p>alineatul (6):</p> <p>litera b) se exclude;</p> <p>se completează cu litera e)¹ având următorul cuprins:</p> <p>”e)¹ persoanele juridice care, în ultimii 3 ani, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice;”</p> <p>La articolul 27, alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>(1) Partidele politice au dreptul să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale. Regulamentul privind finanțarea partidelor politice, inclusiv metodologia de calcul, este aprobat de către Comisia Electorală Centrală. Cuantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în legea bugetară anuală, cota procentuală</p>
--	--

	<p>constituind 0,1% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație, și se distribuie după cum urmează:</p> <p>a) 30% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile parlamentare;</p> <p>b) 30% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile locale generale;</p> <p>c) 15% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile prezidențiale;</p> <p>c) 7,5% - partidelor politice proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor parlamentare;</p> <p>d) 7,5% - partidelor politice proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor locale;</p> <p>e) 5% - partidelor politice proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor parlamentare;</p> <p>f) 5% - partidelor politice proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor locale.</p> <p>Articolul 28 se completează cu alineatul (2¹) având următorul cuprins:</p> <p>(2¹) 20% din valoarea alocațiilor anuale de la bugetul de stat vor fi utilizate în scopul promovării și încurajării participării femeilor în procesul politic și electoral iar 10% din valoarea alocațiilor primite să</p>
--	--

		<p>fie utilizate pentru promovarea și încurajarea tinerilor în procesul politic și electoral. Partidele în care există organizații ale femeilor și a tinerilor, aceste fonduri vor fi gestionate de organizațiile în cauză.</p> <p>la alineatul (3), sintagma ” alin. (1)” se substituie cu textul ”alin. (1) și alin. (2¹)”.</p>	<p>fiu utilizate pentru promovarea și încurajarea tinerilor în procesul politic și electoral. Partidele în care există organizații ale femeilor și a tinerilor, aceste fonduri vor fi gestionate de organizațiile în cauză.</p> <p>la alineatul (3), sintagma ” alin. (1)” se substituie cu textul ”alin. (1) și alin. (2¹)”.</p>	
52.	<p>Articolul 26 din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42-44, art. 119), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>la alineatul (4), propoziția a doua va avea următorul cuprins: ”Donățiile făcute de o persoană fizică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 6 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu venituri obținute din afara țării, această sumă nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv; în cazul cetățenilor Republicii Moldova cu statut de persoane cu funcție de demnitate publică, funcționari publici, inclusiv cu statut special, sau angajați în organizații publice în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, această sumă nu poate depăși 10 % din venitul anual al acestora, dar nu mai mult de 6 salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv.”</p> <p>alineatul (6): litera b) se exclude;</p>	<p>Serghei SÎRBU, deputat în Parlament: La art. III, referitor la art. 26 din Legea privind partidele politice, reiterez obiecțiile expuse supra referitor la finanțarea partidelor din exterior.</p> <p>Consider prematură excluderea lit. b) din alin. (6).</p>	<p>Nu se acceptă. A se vedea considerentele expuse la propunerea vizând Codul electoral.</p>	

	<p>se completează cu litera e)¹ având următorul cuprins:</p> <p>”e)¹ persoanele juridice care, în ultimii 3 ani, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii în sensul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, sau contracte finanțate din fonduri ale instituțiilor Uniunii Europene sau ale statelor-membre ale Uniunii Europene;”</p>		
53.	<p>Art. V. –</p> <p>(1) Guvernul:</p> <p>a) în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;</p> <p>b) va aduce cadrul normativ în concordanță cu prezenta lege, inclusiv va abroga Hotărârea Guvernului nr.970 din 15 noiembrie 2017 ”Cu privire la aprobarea circumscripțiilor uninominale permanente”.</p> <p>(2) Comisia Electorală Centrală va adopta actele normative care țin de competența sa pentru a asigura punerea în aplicare a prezentei legi.</p>	<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>La art. V. din proiect menționăm că, în legea de modificare și/sau abrogare a mai multor acte normative, fiecărui act normativ i se consacră un articol însemnat cu un număr ordinar exprimat prin cifre romane și urmat de punct (art. 51 alin. (4) din Legea nr. 100/2017). Diviziunile acestor articole se însemnează cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct.</p> <p>Tot aici, constatăm că norma expusă la lit. b) repetă cele statuate în conținutul lit. a) al art. V. din proiect.</p> <p>Prin urmare, se propune excluderea lit. b) din conținutul articolului.</p> <p>Proiectul se completează cu două articole noi având următorul cuprins:</p> <p>Art. V. – În cazul în care mandatul unui deputat ales în circumscripție uninominală se declară vacant cu cel puțin 180 de zile până la expirarea mandatului Parlamentului de legislatura a X-a, se vor organiza alegeri parlamentare parțiale care se vor desfășura în conformitate cu legislația în vigoare la data adoptării prezentei legi, cu excepția raporturilor juridice privind obligativitatea prezentării certificatelor de</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>

	integritate, privind agitația electorală și documentele de identificare a alegătorului, care vor fi reglementate de legislația în vigoare, aplicată în mod corespunzător.	
	<p>Art. VI. – Prin derogare de la prevederile propoziției a doua a art.46 alin.(3) din Codul electoral, pentru alegerile locale generale din 20 octombrie 2019 listele candidaților pentru alegerile parlamentare și locale vor fi întocmite respectându-se cota minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe, minimum cîte trei la fiecare zece locuri.</p>	
54.	<p>Serghei SÎRBU, deputat în Parlament:</p> <p>Proiectul urmează a fi completat cu dispoziții finale și tranzitorii privind intrarea în vigoare.</p> <p>Luînd act de Hotărîrea CC nr. 11 din 26 aprilie 2019 modificările sistemului electoral pot fi aplicate în cadrul alegerilor parlamentare ordinare. În acest sens urmează de specificat clar că toate modificările legate de sistemul electoral vor fi puse în aplicare doar la expirarea mandatului deplin al Parlamentului.</p>	
	<p>Codul Electoral nr. 1381/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 451-463, art. 768) cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p>	

55.	<p>Articolul 9. Locul exercitării dreptului de vot</p> <p>(1) Dreptul de vot se exercită în localitatea în care alegătorul își are domiciliul, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod.</p> <p>(2) În cazul în care alegătorul are și domiciliu, și reședință, în perioada valabilității reședinței, el votează în localitatea în care își are reședința.</p>	<p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>La art.9 din Cod se propune de exclus alin. (2).</p> <p>Argumentare: Acest alineat vine în contradicție cu alin. (1) al aceluiași articol, or normele legale trebuie să fie clare, precise și uniforme.</p>	<p>Nu se acceptă. Tehnic pot exista probleme majore legat de această propunere.</p>
56.	<p>Art. 41, alin. (2)</p> <p>d) plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate pe contul „Fond electoral” al concurentului electoral se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, luând ca bază de calcul un coeficient înmulțit cu numărul de alegători din circumscripția electorală în care au loc alegerile.</p>	<p>Doina GHERMAN, deputat în Parlament:</p> <p>Propun de completat articolul 41 din Codul electoral, la litera d) cu următorul text: „dar nu mai mare decât echivalentul a 0,01% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv.”</p>	<p>Se acceptă în formula „dar nu mai mare decât echivalentul a 0,05% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv.”</p>
57.	<p>Articolul 44. Listele electorale</p> <p>(1) Listele electorale, întocmite în baza Registrului de stat al alegătorilor, sînt liste ce cuprind toți cetățenii cu drept de vot care domiciliază ori își au reședința pe teritoriul unei secții de votare. Alegătorul poate fi înscris numai într-o singură listă electorală și la o singură secție de votare. Alegătorul care are și domiciliu, și reședință este înscris, în perioada valabilității reședinței, în lista electorală de la secția de votare în a cărei rază teritorială acesta își are reședința. Regulamentul privind întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale se aprobă de Comisia Electorală Centrală.</p>	<p>Vladimir ȚURCAN, Vasile BOLEA, Grigore NOVAC, deputați în Parlament:</p> <p>În alineatul (1) al art.44 cuvintele „ori își au reședința” se exclud, iar la finalul primei propoziții se completează cu cuvintele „cu excepția persoanelor prevăzute la art.93”.</p> <p>Tot textul art.44 se ajustează cu această propunere.</p> <p>Argumentare: În avizul Comisiei Electorale Centrale pe marginea proiectului nr.452 din 11.11.2015 se menționează: „CEC susține inițiativa de clarificare a regulii de înregistrare a alegătorilor pentru alegerile locale; de excludere a reședinței din criteriile pe care trebuie să le întrunească alegătorul pentru a avea dreptul să voteze la alegerile locale.”</p>	<p>Nu se acceptă. Este o problemă de ordin tehnic.</p> <p>Amendamentul nu este complet și va genera contradicții. Același alineat conține și alte reglementări cu referire la reședință: „Alegătorul care are și domiciliu, și reședință este înscris, în perioada valabilității reședinței, în lista electorală de la secția de votare în a cărei rază teritorială acesta își are reședința.”</p> <p>Astfel de amendamente, precum: „Tot textul art. 44 se ajustează cu această propunere” nu pot fi acceptate, or amendamentele se prezintă sub formă de modificare a cuprinsului punctelor, alineatelor, articolelor, sub formă de completare a proiectului cu articole noi sau de propuneri de excludere a</p>

		<p>Totodată, CEC propune autorilor proiectului de lege să revizuiască toate normele referitoare la înregistrarea alegătorilor și locul exercitării dreptului de vot și să instituie o singură regulă care să fie predictibilă și valabilă pentru toate tipurile de scrutine. În aceeași ordine de idei, urmează a fi revizuite și corelate normele de înregistrare la domiciliu și reședință a cetățenilor.”</p>	<p>unor cuvinte, puncte, alineate sau articole din proiect.</p>
58.		<p>Doina GHERMAN, deputat în Parlament:</p> <p>Propun completarea articolului 49 din Codul Electoral cu următorul punct:</p> <p>„(9) În cazul în care un concurent electoral prezintă lista candidaților desemnați în alegeri care nu corespunde cerințelor din art. 46, alin. (3), Comisia Electorală Centrală va refuza înregistrarea acestuia.”</p> <p>Acest amendament este necesar, deoarece sistemul de cote și sistemul de plasament legiferat este cea mai eficientă metodă de a asigura premise reale pentru o reprezentare echilibrată a femeilor și bărbaților în organele legislative de conducere. În urma analizei comprehensive a experiențelor altor state, se evidențiază că aplicarea sistemului de cotă dublă (ce include și prevederi de poziționare pe liste) sporește semnificativ numărul femeilor în organele legislative de stat, asigurând șanse egale în cursele electorale.</p>	<p>Se acceptă</p>
59.	<p>Articolul 88. Modificarea listelor de candidați din circumscripția națională</p> <p>(1) Concurenții electorali au dreptul să retragă întreaga listă de candidați, să înlocuiască un candidat, să anuleze decizia privind includerea în listă a unui candidat anume, dar nu mai târziu decât cu 14 zile înainte de ziua alegerilor.</p>	<p>Doina GHERMAN, deputat în Parlament:</p> <p>Propun ca articolul 88 din Codul Electoral să fie completat cu următorul text la final:</p> <p>„și art 46 (3) din Codul Electoral.”</p> <p>Necesitatea acestor amendamente rezultă din</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>(2) Decizia privind retragerea sau modificarea listei de candidați se adoptă de către formațiunea care a înaintat candidatura ori a înaintat lista de candidați și se prezintă Comisiei Electorale Centrale, aceasta aducând-o la cunoștința publică imediat.</p> <p>(3) Modificarea listelor de candidați se efectuează cu respectarea prevederilor art.7 alin.(2) lit.b) din Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.</p>	<p>faptul că experiența alegerilor anterioare demonstrează că partidele politice tind să plaseze femeile candidate spre finalul listei. De aceea este imperativ ca prevederile ce țin de plasament (pe quintile - fiecare cinci locuri) să fie reglementate și respectate.</p>	
	<p>Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 59-61, art. 201), cu modificările ulterioare</p>		
60.		<p>Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament:</p> <p>abrogarea alineatelor (12) și (13) de la art. 2, actualmente, este prematură.</p> <p>Propunem expunerea alin. (12) și (13) în următoarea redacție:</p> <p>„(12) În caz de vacanță a mandatului de deputat ales în circumscripția uninominală, la sesizarea Parlamentului sau din oficiu, Comisia Electorală Centrală organizează alegerile noi/parțiale în condițiile legii.</p> <p>(13) Deputatul ales în urma alegerilor noi/parțiale intră în exercițiul mandatului după validarea acestuia de către Curtea Constituțională și își exercită funcțiile pe durata mandatului Parlamentului.”</p> <p>(Condițiile legii (în caz de vacanță a mandatului de deputat ales în circumscripția uninominală) vor fi descrise la art. V din prezenta lege.)</p>	Se acceptă
	Legea nr. 294-XVI din 21		

	<p>decembrie 2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42-44, art. 119), cu modificările ulterioare</p>			
61.	<p>Articolul 26. Donațiile (3) Veniturile anuale ale unui partid politic provenite din cotizații de membru și donații nu pot depăși echivalentul a 0,3% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv.</p>		<p>Doina GHERMAN, deputat în Parlament:</p> <p>La articolul 26 din cadrul Legii nr.294 privind partidele politice, propun substituirea cifrei de „0,3%” cu cifra „0,1%”</p> <p>Aceste amendamente sunt necesare pentru că experiența ultimului deceniu arată că CEC pune în practică prevederile acestor articole într-o manieră în care plafonul general pentru fondul electoral a concurenților electorali creștea destul de semnificativ în fiecare ciclu electoral. Spre exemplu, în alegerile parlamentare din 2019 Comisia Electorală Centrală a stabilit că plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate pe contul „Fond electoral” al concurentului electoral în circumscripția națională a fost în mărime de 86 871 855,75 lei, iar în circumscripția uninominală - în mărime de 1 845 000,00 lei. Ca bază de raportare pentru stabilirea coeficientului s-a luat salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2018, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 54 din 17.01.2018, în sumă de 6 150,0 lei, mărimea coeficientului fiind 0,5% din salariul mediu respectiv. Astfel, coeficientul a constituit în expresie bănească 30,75 lei. Totodată, plafonul de cheltuieli pentru partidele participante la referendum a fost de 43 450 053,38 MDL.</p> <p>Fără această prevedere, propunerile de micșorare a plafonului de donații nu-și vor avea rezultatul scontat, deoarece partidele politice și concurenții electorali vor masca donațiile semnificative care depășesc plafonul impus de lege prin a mări eronat și artificial numărul de donatori.</p>	Se acceptă

62.	<p>Articolul 27. Finanțarea partidelor politice din bugetul de stat</p> <p>(1) Partidele politice au dreptul să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale. Regulamentul privind finanțarea partidelor politice, inclusiv metodologia de calcul, este aprobat de către Comisia Electorală Centrală. Cuantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în legea bugetară anuală, cota procentuală constituint nu mai mult de 0,2% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație, și se distribuie după cum urmează:</p> <p>a) 40% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile parlamentare;</p> <p>b) 40% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile locale generale;</p> <p>c) 10% – partidelor politice care respectă cota de cel puțin 40% de candidați femei din numărul total al candidaților înaintați în toate circumscripțiile uninominale în alegerile parlamentare. Această majorare se va stabili din suma alocată pentru anul bugetar respectivului partid;</p> <p>d) 5% – partidelor politice proporțional cu numărul de femei alese efectiv în funcția de deputat în Parlament pe circumscripții uninominale;</p>	<p>Doina GHERMAN, deputat în Parlament:</p> <p>Propun expunerea textului din alineatul (1) al articolului 27 din Legea nr. 294. privind partidele politice în următoarea redacție:</p> <p>„(1) Partidele politice au dreptul să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale, în baza unui regulament aprobat de aceasta. Cuantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în legea bugetară anuală, cota procentuală constituint nu mai mult de 0,1% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație, și se distribuie după cum urmează:</p> <p>a) 35% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile parlamentare;</p> <p>b) 35% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile locale generale;</p> <p>c) 10% - partidelor politice proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor parlamentare;</p> <p>d) 10% - partidelor politice proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor locale;</p> <p>e) 5% - partidelor politice proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor parlamentare;</p> <p>f) 5% - partidelor politice proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor locale.”</p>	Se acceptă de principiu. A se vedea redacția mai sus.
63.	<p>Articolul 28. Utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat</p> <p>(1) Prin decizia organelor de</p>	<p>Doina GHERMAN, deputat în Parlament:</p> <p>Propun ca articolul 28 din Legea Nr. 294. privind</p>	Se acceptă. A se vedea redacția care prevede

<p>conducere ale partidelor politice, alocațiile de la bugetul de stat vor fi utilizate pentru următoarele destinații:</p> <p>a) cheltuieli pentru întreținerea și/sau locațiunea sediilor;</p> <p>b) cheltuieli de personal;</p> <p>c) cheltuieli pentru presă și materialul promoțional;</p> <p>d) cheltuieli de deplasare în țară și în străinătate;</p> <p>e) cheltuieli pentru telecomunicații;</p> <p>f) cheltuieli pentru primirea delegațiilor din străinătate;</p> <p>g) plata cotizațiilor de membru al organizațiilor internaționale din care partidul respectiv face parte;</p> <p>h) investiții în bunuri mobile și imobile necesare activității partidului respectiv;</p> <p>i) cheltuieli de birotică;</p> <p>j) cheltuieli de audit (extern/obligatoriu);</p> <p>k) cheltuieli pentru organizarea de întruniri, manifestații publice, seminare și alte cursuri de instruire pentru membrii de partid, desfășurate pe teritoriul țării.</p> <p>l) cheltuieli pentru programe pentru tineret și femei.</p> <p>(2) Este interzisă utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat pentru oricare alte destinații decât cele prevăzute la alin.(1).</p> <p>(3) Alocațiile de la bugetul de stat utilizate pentru alte destinații decât cele prevăzute la alin.(1) se restituie bugetului de stat în baza unei hotărâri a Curții de Conturi, în mărimea utilizată contrar destinației.</p> <p>(4) Primirea și utilizarea alocațiilor de</p>	<p>partidele politice să fie completat cu următoarele clarificări după textul de la alineatul 1, litera l) „cheltuieli pentru programe pentru tineret și femei”:</p> <p>„(..)20% din valoarea alocațiilor anuale de la bugetul de stat vor fi utilizate în scopul promovării și încurajării participării femeilor în procesul politic și electoral iar 10% din valoarea alocațiilor primite să fie utilizate pentru promovarea și încurajarea tinerilor în procesul politic și electoral.</p> <p>(..)Partidele în care există organizații ale femeilor și a tinerilor aceste fonduri vor fi gestionate de organizațiile în cauză.”</p> <p>Și respectiv completarea textului în alineatul 3 care să reflecte modificarea de mai sus:</p> <p>„(3) Alocațiile de la bugetul de stat utilizate pentru alte destinații decât cele prevăzute la alin (1) și (...) se restituie bugetului de stat în baza unei hotărâri a Curții de Conturi, în mărimea utilizată contrar destinației.”</p> <p>Textul alineatului 4 urmează să includă „modul de utilizare a alocațiilor pentru încurajarea și promovarea femeilor și tinerilor” și să fie expus în următoarea redacție:</p> <p>„(4) Primirea și utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat inclusiv modul de utilizare a alocațiilor pentru încurajarea și promovarea femeilor și tinerilor se reflectă în mod distinct în evidența contabilă a partidelor politice.”</p> <p>Aceste amendamente sunt determinate de faptul că modul în care sunt finanțate partidele politice și campaniile electorale influențează direct modul în care femeile și tinerii se implică în procesul politic. În situația în care costul financiar al vieții politice este în creștere, capacitatea financiară a candidaților/candidatelor devine un element esențial</p>	<p>modificarea legii partidelor politice.</p>
---	---	---

	<p>la bugetul de stat se reflectă în mod distinct în evidența contabilă a partidelor politice.</p> <p>(5) Controlul asupra utilizării alocațiilor de la bugetul de stat se efectuează de către Curtea de Conturi în condițiile legii.</p>	<p>pentru a accede la funcții de putere. Întrucât femeile din politica moldovenească sunt mai sărace comparativ cu bărbații din domeniu, acest lucru constituie o barieră semnificativă în asigurarea reprezentării echitabile a femeilor dar și altor grupuri subreprezentate în procesul decizional.</p> <p>Conform Opiniei OSCE/ODHR dar și a practicilor internaționale resursele publice trebuie să urmeze scopuri de interes public. Chiar dacă finanțarea din bugetul de stat primordial trebuie să reducă finanțarea partidelor din fonduri private (fapt care încă nu se întâmplă) acest instrument poate fi utilizat eficient și pentru a promova scopuri nu mai puțin importante, cum ar fi promovarea participării femeilor și tinerilor în politică și procesul electoral. Astfel, autoritățile pot reglementa nu doar modul în care partidele politice obțin banii publici dar pot utiliza alocațiile publice pentru a determina partidele politice să devină mai transparente, să promoveze mai multe femei și tineri.</p>	
64.	<p>Articolul 31. Auditul și verificarea rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice</p> <p>(1) Partidele politice ale căror venituri sau cheltuieli anuale depășesc un milion de lei sînt obligate să efectueze auditul rapoartelor privind gestiunea financiară cel puțin o dată la 3 ani. Raportul de audit, împreună cu raportul anual privind gestiunea financiară a partidului politic, va fi expediat Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul în care partidul politic a beneficiat de alocații de la bugetul de stat – și Curții de Conturi.</p>	<p>Doina GHERMAN, deputat în Parlament:</p> <p>În articolul articolul 31 din Legea nr.294 propun să fie substituit în alineatul 1) textul „cel puțin o dată la 3 ani” cu textul „pentru anul respectiv”.</p> <p>Motivarea pentru acest amendament rezultă din faptul că prevederea în cauză este ineficientă și confuză în sensul determinării partidelor politice să urmeze un model transparent și corect de finanțare deoarece instituțiile competente (CEC, Curtea de Conturi) trebuie să aibă acces la analize independente mult mai degrabă decît o dată la trei ani.</p>	<p>Nu se acceptă.</p>
65.		<p>Vasile Bolea, deputat</p> <p>1. La pct. 1 din proiect, după sintagma „la</p>	<p>Se acceptă de principiu.</p>

	<p>articolul 1” se completează cu:</p> <p>Noțiunea „agitație electorală” va avea următorul cuprins:</p> <p>„<i>agitație electorală</i> – acțiuni de pregătire și difuzare a informației ce conține îndemnul expres la vot și care are drept scop de a-i determina pe alegători să voteze pentru unii sau pentru alți concurenți electorali;”</p> <p>2. După pct. 9 din proiect se completează cu pct. 9¹ care va avea următorul cuprins:</p> <p>Sintagma „directă și/sau indirectă” din textul art. 39 se exclude.</p> <p>3. La pct. 10 din proiect, după sintagma „la articolul 41” se completează cu:</p> <p>a) Sintagma „directă și/sau indirectă” se exclude din textul articolului;</p> <p>b) Sintagma „precum și susținerea materială prin alte forme” de la alineatul 2 se exclude.</p> <p>4. După pct. 12 din proiect se cu pct. 12¹ care va avea următorul cuprins:</p> <p>a) La articolul 45 alineat 1, a doua propoziție, după cuvântul „Alegătorilor” se completează cu sintagma „concurenților electorali”;</p> <p>b) La articolul 45 alineat 2, a doua după cuvântul „Alegătorilor” se completează cu sintagma „concurenților electorali”.</p>
--	--

Sergiu LITVINENCO,
Președintele Comisiei

